

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Prostorová diferenciace volební podpory stran ODS a
ANO 2011 v letech 2010 a 2013**

**Spatial differentiation of electoral support for political parties
ODS and ANO 2011 in 2010 and 2013**

Tomáš Netrval

Plzeň 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Prostorová diferenciace volební podpory stran ODS a ANO 2011 v letech 2010 a 2013“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne

.....

podpis autora

Poděkování

Děkuji Mgr. Martinu Lepičovi za pomoc při vytváření bakalářské práce. Bez jeho vedení, konzultací a rad by tato práce nemohla vzniknout.

Děkuji Ing. Petru Šatrovi za pomoc při sestavení excelového souboru pro vyhledání jednotlivých dat z webu českého statistického úřadu volby.cz.

Dále děkuji všem ostatním členům Katedry geografie Fakulty ekonomické ZČU za možnost prezentování přípravy práce během kolokvia a za sdělení jejich rad a odborných názorů.

Obsah

Úvod	6
1 Teorie nahrazování politických stran	10
2 Volební systém ve sněmovních volbách v ČR.....	12
3 Data a metodika	14
4 Volby do poslanecké sněmovny v roce 2010.....	20
4.1 ODS ve volbách do poslanecké sněmovny	22
4.2 Prostorová autokorelace ODS v roce 2010	25
4.3 Shrnutí kapitoly.....	27
5 Volby do poslanecké sněmovny v roce 2013.....	28
5.1 ODS ve volbách do poslanecké sněmovny	30
5.2 Prostorová autokorelace ODS v roce 2013	33
5.3 ANO ve volbách do poslanecké sněmovny	35
5.4 Prostorová autokorelace ANO v roce 2013	37
5.5 Shrnutí kapitoly.....	39
6 Časoprostorová autokorelace ODS a ANO	40
6.1 Časoprostorová autokorelace ODS 2010 – ODS 2013.....	40
6.2 Časoprostorová autokorelace ODS 2010 – ANO 2013	44
6.3 Shrnutí kapitoly.....	48
Závěr	49
Zdroje.....	53
Seznam obrázků.....	55
Seznam použitých zkratk.....	57

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá prostorovou diferenciací a nahrazováním volební podpory dvou vybraných českých politických stran v parlamentních volbách v letech 2010 a 2013. Jedná se o Občanskou demokratickou stranu (ODS), která působí na české politické scéně od roku 1991, kdy vznikla rozpadem Občanského fóra. Druhým vybraným subjektem bylo politické hnutí Andreje Babiše ANO 2011 (ANO). Toto politické hnutí vzniklo v roce 2012 z občanského sdružení Akce nespokojených občanů. V dnešní době toto politické hnutí splňuje všechna kritéria politické strany a v mé práci bude tedy ANO takto označováno. Výběr těchto stran měl více důvodů.

Prvním důvodem byl ideologický směr stran, zaměřený původně na středo-pravicový až pravicový typ voliče. V dnešní době se sice ANO snaží oslovit i levicové voliče, nicméně v prvních volbách, v nichž strana kandidovala (2013) se však nesly v duchu přímého soupeření s ODS o podobný segment voličů. Druhým důvodem výběru byla rozdílnost stran v době působení na české politické scéně. Cílem v tomto ohledu bylo porovnat výsledky voleb z pohledu tradiční politické strany, která se od svého založení vždy dostala do parlamentu. A z pohledu „nováčka“, který teprve vstupuje do prostředí české politiky. Ke zkoumání jsem použil volby do poslanecké sněmovny v roce 2010, kterých se ANO ještě neúčastnilo, a ODS zde dosáhla výsledku 20,22 % a stala se druhou nejvíce preferovanou stranou. Druhým zkoumaným rokem jsou následující volby do poslanecké sněmovny v roce 2013. Zde již dochází ke srovnání obou politických stran. ANO zaznamenalo výsledek 18,65 %, zatímco ODS pouhých 7,72 % a byl to pro ni nejhorší výsledek od jejího založení. Dalším důvodem výběru práce byl zájem o problematiku nahrazování stran, kterou se tato bakalářská práce se zabývá. Cílem zde bylo popsat nahrazování původních politických stran stranami novými a přesunem volební podpory od staré strany k nové. To právě do určité míry nastalo v roce 2013, kdy ANO v některých lokalitách nahrazuje ODS jako dominantně podporovanou stranu. V rámci České republiky je toto téma zajímavé sledovat v ohledu na rozhodování voličů, kterým byla nabídnutá možnost volby nové strany.

Tímto tématem se zabývali např. političtí geografové Shin a Agnew (2002, 2007), kteří řešili nahrazování stran v Itálii začátkem 90. let 20. století. Výsledky zobrazovali pomocí prostorové autokorelace a používali metodu Moranova I kritéria, která indexuje míru prostorového shlukování volební podpory, ať již v jednom časovém období nebo

mezi dvěma navazujícími obdobími. V českém prostředí se podobnou tematikou prostorové autokorelace zabývá Spurná (2008). Dále se pak ve své práci prostorovou analýzou českého stranického systému zabývá Kouba (2007), který je jedním z mála českých politologů používajících geografickou analýzu prostorových statistických dat pro účely popsání a vysvětlení politického prostředí.

Cílem práce je zkoumání prostorových vzorců volební podpory ODS v roce 2010 a ODS a ANO v roce 2013 na úrovni obcí. Dále zkoumat určitou shlukovost volebních výsledků v sousedních jednotkách pomocí prostorové autokorelace. Pomocí časoprostorové autokorelace analyzovat oblasti, ve kterých docházelo k nahrazování politických stran. Ve smyslu udržení si podpory ODS nebo naopak, nahrazení ODS stranou ANO.

Prostředkem, jak vizualizovat výsledky volební podpory analyzovaných stran v letech 2010 a 2013 je vytvoření kartogramů v programu ArcGIS. Dále zjistit, pomocí prostorové autokorelace lokality, kde strany mají stabilní neboli silnou podporu, a kde naopak voliče neslovují a podpora je zde slabá. Vyzkoumat typologizaci území z hlediska proměny vs. stability volební podpory ODS a ANO mezi roky 2010 a 2013. Zvolení cílů práce navazuje na výběr tématu bakalářské práce. Vyzkoumat, zda se voliči podobného ideologického politického směru, rozhodnou pro tradiční stranu, nebo pro stranu nově vzniklou. Zároveň se zaobírám oblastmi, kde měla ODS nebo ANO silnou podporu, nikoliv slabou. Z tohoto důvodu vyřazují možnosti zkoumání typu: V jakých oblastech měla slabou podporu ODS 2010 a také ANO 2013. Jedinou výjimkou je oblast slabé podpory ODS, kde ji ovšem nahradila silná oblast ANO.

Na tyto cíle navazují zvolené výzkumné otázky a navržená hypotéza. V závěrečném shrnutí, bych se pomocí syntézy jednotlivých výzkumných otázek, chtěl dopracovat k rozhodnutí, zda potvrdím nebo vyvrátím hypotézu této bakalářské práce.

V prvních třech výzkumných otázkách se tato práce zabývá tím, jakou měli jednotlivé strany volební podporu ve sledovaných letech, a kde se ze statistického hlediska nacházela nejvyšší a nejnižší volební podpora. Zároveň zkoumá, díky prostorové autokorelaci, kde se nachází místa shlukování stejných nebo podobných výsledků pomocí Moranova diagramu.

Výzkumná otázka 1: Jaké prostorové rozložení volební podpory lze u ODS vysledovat v roce 2010?

Výzkumná otázka 2: Jak se změnila prostorové vzorce volební podpory ODS mezi roky 2010 a 2013?

Výzkumná otázka 3: Jaké prostorové rozložení volební podpory lze u ANO vysledovat v roce 2013?

V následujících výzkumných otázkách pracuji s časoprostorovou analýzou. Zjišťuji, ve kterých oblastech se změnila volební podpora v čase. Analyzuji je opět na základě Moranova diagramu. Na základě definovaného cíle práce byly vybrány následující možnosti prostorové proměny podpory.

Výzkumná otázka 4: V jakých oblastech došlo k udržení silné volební podpory ODS ve volbách v roce 2010 i 2013?

Výzkumná otázka 5: V jakých oblastech došlo k nahrazení silné volební podpory ODS z voleb v roce 2010 silnou volební podporou ANO ve volbách 2013?

Výzkumná otázka 6: V jakých oblastech získalo ANO silnou volební podporu v roce 2013, ačkoliv v těchto oblastech byla volební podpora ODS v roce 2010 slabá?

Pro tuto bakalářskou práci byla zvolena jedna rámcová hypotéza, která sumarizuje zaměření všech výše zmíněných výzkumných otázek. K potvrzení nebo vyvrácení hypotézy mi budou sloužit závěry jednotlivých otázek.

Hypotéza 1: Volební podpora pro ANO v roce 2013 nahradila volební podporu pro ODS z roku 2010, a to především v oblastech, kde měla ODS v roce 2010 prostorové jádro podpory.

V kapitole 1 se píše o teoretickém rámci nahrazování politických stran a jejich typů. V kapitole 2 je rozebrán volební systém pro poslaneckou sněmovnu parlamentu České republiky. Kapitola 3 se zabývá prací s daty a metodikou, jakou byla tato práce zpracována. V kapitole 4 se zabývám prostorovou diferenciací volební podpory ODS v roce 2010. Jedná se jak o statistickou část, tak i následné zjištění prostorové závislosti. To samé je probíráno i v kapitole 5, kde se ovšem jedná o strany ODS i ANO v roce 2013.

Kapitola 6 se zabývá časoprostorovou analýzou mezi stranami ODS a ANO ve zkoumaných letech a určení oblastí, ve kterých dochází k nahrazení strany. Následuje závěr, ve kterém odpovídám na výzkumné otázky a na hypotézu této práce.

1 Teorie nahrazování politických stran

Teorii nahrazování politických stran, měřenou pomocí metody prostorové autokorelace, se ve své práci zabývají Shin a Agnew (2002, 2007). Jejich hlavní tvrzení je, že popsání časoprostorové dynamiky volební podpory, tedy studium politických změn v prostoru a čase, je základem pro detailní analýzu politických systémů. Toto tvrzení interpretují v několika různých typech náhrady:

1. Přímá náhrada nebo rozdělení volebních hlasů starých nebo zmizelých stran se stranami novými. Tomu rozumíme tak, že nová strana převezme celý nebo velký podíl hlasů stranám, které zmizely. Jedná se o kvantitativní výzkum voleb. Dbá se především na četnost volebních hlasů a práce s nimi, než na to, komu volební hlas patřil. Výzkum má tedy vlastnost, kterou lze změřit číslem.

2. Rozdělení staré strany mezi více nových politických stran.

3. Typ „kolonizace“. Porozuměním tohoto termínu je, že do oblastí s nízkou podporou staré strany, vstupuje strana nová. V této podobě nová strana reflektuje problém například v sociálním, ekonomickém nebo společenském prostředí dané lokality. Problém nahrazení nebo úplného zmižení staré strany může vytvořit socio-ekonomické vakuum, které umožňuje novým nebo již existujícím stranám kolonizovat tuto hluchou oblast (Shin a Agnew 2002).

V tomto případě interpretace termínu „nahrazení“ musíme uvažovat o oblastech jako o geografickém prostoru, který má tři důležité zeměpisné složky, jak vzniknou nové strany, když staré zmizí. *„To je důvod, proč pochopení nahrazení znamená porozumění jeho zeměpisným formám“* (Shin a Agnew 2007, str. 289). První je, že volbu lze chápat k místu, kde jsou volby vykonávány a měly by zde být zohledněny místní společensko-územní podmínky. To obvykle znamená místní volební obvody, složení seznamů kandidátů, síla stranických organizací atd. (Shin a Agnew 2002). To neznamená, že staré strany zmizí z ničeho nic, ale že se postupně rozpadají organizačně od vnitřní struktury, až dojde k tomu, že zmizí ve volebních podmínkách. *„Staré strany nejsou v souladu s místními společenskými mravy, zájmy a trendy, zatímco nové strany se mohou pokusit vydělávat na tom, že stará strana se nezměnila s časy“* (Shin a Agnew 2002, str. 225). V druhém případě strany lze chápat jako prostředníky mezi společnostmi a státem. Rozhodují o přerozdělování zdrojů od centra k periferii, o odměňování některých

sociálních a územních zájmů na úkor ostatních (Shin a Agnew 2007). Za třetí, nové strany mohou mít nové, odlišné, zájmové a inovativní repertoáry než strany, které nahrazují. „Zejména mohou apelovat na nové územní formulace dilemat, že stará strana se zabývala výhradně rozdělením veřejných zdrojů“ (Shin a Agnew 2002, str. 225). Poslední interpretace termínu „nahrazení“ je mobilizace nové strany, která představuje otázky a ideologie, které nebyly dříve zastoupeny. I toto tvrzení souvisí s typologií geografického prostoru.

Pro možnost informovat o studiích politické transformace či změny nám poslouží dva efekty. Prostorová závislost, neboli prostorová autokorelace a prostorová heterogenita. „Prostorová závislost se týká geografické koncentrace, podobnosti nebo shlukování určitého jevu“ (Shin a Agnew 2002, str. 226), jako jsou volební výsledky ve stanovené oblasti. Předpokládá se, že navzájem blízké lokality budou více závislé, než lokality vzdálené od sebe. Prostorová heterogenita, neboli různorodost zachycuje prostorovou závislost s teoretickým podtextem např. různé sociální, ekonomické nebo politické procesy, které ovlivňuje rozhodování voličů v různých geografických prostorech. Tyto procesy mohou mít vliv na rozhodování a tím pádem se mohou v různých oblastech lišit. (Shin a Agnew 2002).

Podobné úrovně prostorové závislosti mezi starou a novou stranou reflektují, že nová strana zdělila nebo přebrala volební podporu strany staré. Rozdílné úrovně prostorové závislosti naopak naznačují možnost změny ve volební geografii v regionu, který je poznamenán zmizením jedné strany a vznikem nové. Jedná se tak o oblasti, ve kterých dochází k nahrazování staré strany typem číslo 1, tedy přímou náhradou strany nebo rozdělení hlasů mezi starou a novou stranu. Tento typ nahrazení se vyskytuje i v případě mnou zvolených stran ODS a ANO ve zkoumaných letech. Běžně používaný ukazatel k zjištění prostorové závislosti (autokorelace) je Moranovo I kritérium.

Nejčastěji se období nahrazování politických stran odehrává při zavádění nových stranickým systému např. u rozvojových států, jako jsou Afghánistán nebo Irák. Po mezinárodních konfliktech jako např. Německo, Japonsko nebo Francie po druhé světové válce. Po vnitrozemských konfliktech jako např. studená válka v Itálii nebo po státních převratech.

2 Volební systém ve sněmovních volbách v ČR

Volby do poslanecké sněmovny České republiky se konají na základě volebního práva a probíhají tajným hlasováním. Volby vyhlašuje prezident České republiky a konají se vždy ve dvou po sobě jdoucích dnech (pátek a sobota). Volby probíhají ve stálých volebních okrscích. Volební právo v České republice má každý občan, který je starší 18 let. Výjimkou jsou osoby, které jsou zbaveny svéprávnosti. Volební právo mají i osoby, které nemají trvalý pobyt v České republice, ale jsou občany ČR. Tuto možnost volby lze provádět na Českých zastupitelských úřadech v zahraničí.

Volby se skládají ze 4 fází. Jedná se o soubor pravidel, podle kterého se vykonávají procesy průběhu voleb od jejich počátku, tj. vyhlášení a stanovení data voleb, až po jejich konečnou fázi, tj. sečtení výsledku a transformaci na mandáty. Tento soubor je uzákoněn ve volebních zákonech ČR. V České republice se do poslanecké sněmovny volí pomocí poměrného volebního systému. Jednotlivé fáze jsou příprava voleb (vyhlášení termínu), fyzické uskutečnění voleb, transformace na mandáty a kontrola volebních výsledků.

Volebním systémem rozumíme způsob přidělování mandátů politickým stranám na základě počtu získaných hlasů. Mandáty jsou rozděleny stranám, které získaly na celostátní úrovni více jak 5 % hlasů z celkového počtu platných odevzdaných hlasů¹. Počet mandátů v poslanecké sněmovně je 200. Způsob přerozdělení je následující. Celkový počet platných hlasů se vydělí počtem mandátů. Tento výsledek je tzv. republikové mandátové číslo, které udává počet hlasů na jednoho poslance. Tímto číslem se vydělí počet platných hlasů v jednotlivých krajích a dostaneme počet mandátů přiřazený pro určitý kraj. Volební kraje jsou shodné s administrativním členěním krajů v České republice.

Přerozdělení hlasů ve volebním kraji se dělá pomocí D'Hondova volebního dělitele. Ten bere v úvahu počet platných volebních hlasů pro každou z politických stran, které postoupili do sčítání hlasů (přesáhli 5% hranici), řadou přirozených čísel (1, 2, 3). Mandáty jsou přerozděleny podle velikostí takto vzniklých podílů. Za každý podíl je politické straně přiřazen ve volebním kraji jeden mandát.

¹ Pokud se jedná o koalici dvou stran, musí dosáhnout alespoň 10 % hlasů z celkového počtu platných odevzdaných hlasů. V tříčlenné koalici pak 15 %.

Volební vzorce lze ovlivnit pomocí kandidátní listiny. Zde může volič měnit pořadí kandidátů v rámci jedné politické strany nebo koalice stran. Volič může vybrat nanejvýše 4 kandidáty na volebním lístku. Jedná se o tzv. preferenční hlasy. Pokud kandidát získá více jak 5 % z celkového počtu platných odevzdaných hlasů pro politickou stranu ve volebním kraji, případně mandát právě tomu kandidátovi².

Poslední částí volebního systému je ověření volebních výsledků. Z pravidla se jedná o přezkum volebních výsledků. Návrh může podat kandidující subjekt nebo kandidát do dvou dnů od doručení rozhodnutí. Přezkumem a verdiktem se zabývá příslušný správní soud (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky 2019).

² V případě, že toto kritérium splní více kandidátů, skládá se pořadí dle získaných preferenčních hlasů

3 Data a metodika

Tato bakalářská práce se věnuje zobrazení, popsání a vysvětlení prostorových aspektů volební podpory a míře jejího shlukování v případě politických stran ODS a ANO v letech 2010 a 2013. Výzkum byl veden na úrovni obcí České republiky. V roce 2010 se jednalo o data za 6 249 obcí a Prahu. V roce 2013 pak 6 252 obcí a Prahu (Malý lexikon obcí 2010, 2013). Jedinou výjimkou z analýzy na municipální úrovni je v mé práci obec Praha, se kterou pracuji na úrovni městských částí, jejichž data lze také dohledat. Tuto výjimku jsem udělal z důvodu zpřesnění a většího prostorového detailu práce. Prahu jsem rozčlenil na nižší územní celky, protože například samotná městská část Praha 4 by, z pohledu počtu voličů, byla na čtvrtém místě obcí v celé České republice, Praha 10 na místě pátém apod. Použitá data jsou sekundárního významu a byla vyhledána na speciálním webu Českého statistického úřadu *volby.cz*, který slouží ke shromažďování obdobných dat, a to nejen z voleb do poslanecké sněmovny, ale i například do voleb senátních nebo prezidentských (ČSÚ 2010, 2013). Data pro obce se nacházejí v databázi „otevřená data“. Zde lze pomocí kódů okresu dohledat data volebních výsledků za jednotlivé obce a pro všechny kandidující strany v daných volbách. Komplikace těchto dat je v absenci dat obcí, v nichž vybraná strana nezískala ani jeden volební hlas. Tato data bylo nutné dohledat a doplnit individuálně. V roce 2010 to činilo celkem 14 obcí, u kterých bylo zapotřebí takto doplnit „nulové“ informace. Ovšem v roce 2013 to bylo už 206 obcí. Tento výrazný nárůst byl zapříčiněn hlavně díky ztrátě volební podpory ODS. K dohledání těchto obcí mi dopomohl vytvořený soubor v programu Microsoft Excel, který díky funkci SVYHLEDAT, propojení číselníků obcí a kódu obce, tato potřebná data vygeneroval. Takto stažená data jsem dále utřídil dle vybraných ukazatelů, která ve své práci používám. Jedná se o číslo obce, název obce, typ obce, příslušná volební účast v obci, počet odevzdaných obálek a platných hlasů v obci a počet hlasů pro vybranou stranu a její procentuální zastoupení v obci. Takto upravený soubor v programu Microsoft Excel čítá informace o všech obcích v ČR. Problémem, který nastal při vyhledávání dat na ČSÚ, bylo rozčlenění měst Plzeň a Ostrava na městské části. Výsledky těchto městských částí jsem sečetl a přepočítal tak, aby výstup byl za jednu obec Plzeň a jednu obec Ostrava. Jak je zmíněno výše, na úrovni městských částí pracuji jen s obcí Praha a to z důvodu vysokého počtu voličů. V roce 2013 přibyly oproti roku 2010 tři obce. Jedná se o Libhošť, která vznikla odtržením od Nového Jičína v roce 2011, Krhová a Poličná, které vznikly

v roce 2013 odtržením od Valašského Meziříčí.³ Volební výsledky těchto obcí jsem individuálně přičetl a přepočítal k původním obcím, z důvodu sjednocení nejen počtu obcí, ale například i kvůli vizualizacím jednotlivých výstupů. Vzhledem k celkovému počtu obcí a velikosti nově vzniklých obcí je tato úprava pro celkové výsledky zanedbatelná.

Data volební podpory pro politické strany i volební účasti v obou zkoumaných letech byla pak následně zpracována do mapové podoby v programu ArcGIS 10.6. Aby se dala data vizualizovat, bylo zapotřebí získat z geografické vektorové databáze ArcČR 500 shapefile⁴ polygonu obcí pro Českou republiku. Poté jsem musel shapefile upravit tak, aby odpovídal počtu obcí, který je 6 249, a tedy odpovídá počtu obcí z roku 2010. Přes funkci *merge* jsem přidružil obce Krhová a Poličná obci Valašské Meziříčí a Libhošť opět k Novému Jičínu. Dále jsem přes stejnou funkci upravil i obce, které se oddělili od jednotlivých vojenských újezdů a jsou dnes samostatnými obcemi. Jsou to obce Bražec a Doupovské Hradiště připojené k vojenskému újezdu Hradiště, obce Kozlov, město Libavá a Luboměř nad Strážnou připojené k újezdu Libavá, Polnou na Šumavě jsem přidružil k Boleticím. Tyto úpravy byly nutné z důvodu aktuálnosti shapefile z ArcČR pro rok 2017. V této bakalářské práci všechna data upravuji k roku 2010, tento rok беру jako bazální, tedy výchozí. Tyto úpravy nejsou nijak rozsáhlé, aby způsobovaly při výpočtech nebo grafickém znázornění výraznější chyby.

Dalším krokem bylo propojení dvou shapefilů, a to upravených obcí a shapefile městských částí Praha. Vznikl tedy jeden shapefile, který čítá 6 305 prostorových jednotek. Tento soubor dále již neupravuji a pracuji pouze s ním. Následujícím krokem bylo propojení dat volebních výsledků s jednotlivými obcemi, aby ArcGIS mohl tyto výsledky vyobrazit. Propojil jsem je pomocí kódů obcí, které shapefile i Excel obsahují. V mé práci se mimo jiné zaměřuji na vizualizaci pomocí kartogramů. Z atributové tabulky byla pro tvorbu kartogramů použita data procentuální volební podpory a volební účasti.

Kartogramy se vyobrazují pomocí funkcí *properties/symbology/quantities*. Zvolené intervaly pro kartogramy nejsou jednotné. Zatímco u vyjádření volební podpory

³ Obce Krhová a Poličná se osamostatnily 1. ledna 2013 a ve volbách v roce 2013 už byly vedeny jako samostatné obce.

⁴ Shapefile je datový formát pro ukládání vektorových prostorových dat pro geografické informační systémy.

jednotlivých stran v jednotlivých letech vyobrazují intervaly pomocí funkce *natural breaks (Jenks)*, která vytvoří pro každý kartogram trochu jiný rozsah intervalů na základě četnosti rozložení hodnot v histogramu. Jinými slovy, tato metoda vytváří intervaly na základě snížení odchylek uvnitř intervalu a maximalizaci rozptylu mezi intervaly. To znamená, že každý jednotlivý kartogram má jiné intervaly, ale výsledky jsou odolné zkreslení i existenci odlehlých hodnot. Toto rozdělení jsem zvolil, protože výsledky různých jednotlivých podpor stran se natolik liší, že by výsledná podoba kartogramu byla zavádějící v porovnání mezi roky. U kartogramů volební účasti jsem velikost intervalů zvolil ručně pomocí funkce *manual interval*, a to tak, že jsou pro oba roky zadané stejné intervaly a tyto kartogramy se tak dají lépe porovnat. U kartogramů změny volební podpory byla také zvolena funkce *manual interval*.

Pro zobrazení prostorové analýzy byla použita metoda prostorové autokorelace. „*Prostorovou autokorelaci rozumíme korelaci jednoho jevu se sebou samým v prostoru, která se projevuje statisticky významným uspořádáním hodnot sledovaného jevu v prostoru*“ (Spurná 2008, s. 770). Pro tuto metodu byl použit program GeoDa⁵. Do programu byl nahrán v ArcGIS upravený shapefile se všemi zkoumanými jednotkami (6305). Nejprve bylo zapotřebí vytvořit vázící schéma, které z metodologického hlediska potenciálně velmi ovlivňuje výsledné hodnoty autokorelačních statistik (Spurná, 2008). Bylo potřeba definovat středy obcí a mezní vzdálenost sousedící jednotky. Střed polygonu obcí byl určen podle geografických souřadnic jednotlivé obce, který vychází z databáze ArcČR 500. Mezní vzdálenost sousedních jednotek (tj. informace, které okolní obce mají být programem považovány za sousední) od středu obce byla nastavena na 10 km. Tato vzdálenost nejlépe odpovídá charakteru regionální struktury České republiky na municipální úrovni. (Spurná, 2008). Program pracuje se statistickou metodou Moranova I kritéria, který se vyjadřuje vzorcem:

$$I = \frac{\sum_i \sum_j \omega_{ij} C_{ij}}{S^2 \sum_i \sum_j \omega_{ij}}$$

⁵ GeoDa 1.12.1.161 je volně stažitelný software pro prostorové explorační analýzy, včetně analýz prostorové autokorelace, vyvinutý Anselinem v roce 2004.

$$\text{kde } c_{ij} = (z_i - \bar{z})(z_j - \bar{z}) \text{ a } s^2 = \frac{\sum_i (z_i - \bar{z})^2}{n}$$

kde: I ... Moranův index

n ... počet analyzovaných jednotek

i, j ... indexy charakterizující dvě jednotky

z_i ... hodnota proměnné v jednotce i

\bar{z} ... aritmetický průměr sledované proměnné

Moranův index nabývá hodnot v intervalu $\langle -1; 1 \rangle$, při čemž kladné hodnoty vyjadřují pozitivní prostorovou závislost, záporné hodnoty negativní prostorovou závislosti a hodnoty okolo nuly indikují prostorovou nezávislost sledovaných hodnot. Korelační vztah lze rozčlenit dle jeho síly do pěti stupňů: „velmi slabý“ 0,01 až 0,19, „slabý“ 0,20 až 0,39, „střední“ 0,40 až 0,59, „silný“ 0,60 až 0,79 a „velmi silný“ 0,80 až 1, přičemž výsledek 1 dokazuje dokonalou korelaci (Maths & Stats Support Centre 2016). Toto rozčlenění platí i pro záporné hodnoty.

„Měření prostorové analýzy pomocí Moranova I kritéria lze považovat za globální analýzu, neboť jedna výsledná hodnota ukazuje míru prostorové autokorelace či shlukování určité proměnné v celém zkoumaném území.“ (Spurná 2008, s. 776). V mé práci je kromě klasického Moranova I kritéria použita i metoda LISA (Local Indicators of Spatial Association), kterou vyvinul Luc Anselin (Anselin 1995). Jedná se o lokální ekvivalent Moranova I kritéria (Spurná 2008). Přes funkci *space/Univariate Local Moran's I* byly nahrány data volební podpory politických stran v letech 2010 a 2013. Program každou obec vyhodnotí dle zadaných kritérií a zařadí do příslušné kategorie. Ty odpovídají čtyřem kvadrantům (viz obrázek 1) v Moranově diagramu V pravém horním kvadrantu I. se nacházejí *hot spots*, tj. vysoké hodnoty v sousedství vysokých hodnot (vysoká – vysoká). V levém dolním kvadrantu III. se nacházejí *cold spots*, tj. nízké hodnoty v sousedství nízkých hodnot (nízká – nízká). Hodnoty z těchto dvou kvadrantů vykazují vyšší míru prostorové autokorelace a ta je zde pozitivní. Hodnoty těchto kategorií jsem použil k definování silných (vysoká – vysoká) a slabých (nízká – nízká) volebních podpor. Dále hodnoty nacházející se v levém horním II. kvadrantu jsou nízké v sousedství vysokých hodnot (nízká – vysoká). A hodnoty v pravém dolním kvadrantu

IV. jsou vysoké v sousedství nízkých hodnot (vysoká – nízká). Tyto hodnoty také vyjadřují prostorovou autokorelaci, ale způsobují prostorovou odchylku (*spatial outliers*). Zde je prostorová autokorelace negativní. Další kategorií jsou hodnoty, které nevykazují prostorovou závislost a jsou tedy nesignifikantní (Spurná 2008, Kouba 2007).

Obrázek č. 1: Moranův diagram

vážená hodnota proměnné v blízkých jednotkách	<p>nízká – vysoká</p> <p><i>negativní prostorová autokorelace</i></p>	<p>vysoká – vysoká</p> <p><i>pozitivní prostorová autokorelace</i></p>
	<p>nízká – nízká</p> <p><i>pozitivní prostorová autokorelace</i></p>	<p>vysoká – nízká</p> <p><i>negativní prostorová autokorelace</i></p>
	hodnota proměnné v prostorové jednotce	

Zdroj: Spurná, 2008

Vygenerované výsledky byly uloženy do atributové tabulky shapefilu. A následně byly zpracovány pro vizualizaci map prostorové autokorelace. Jak říká autorka Spurná (2008, str. 778). „Přínosem statistické analýzy LISA je zřetelnější zobrazení oblastí s nadprůměrnými a naopak podprůměrnými hodnotami sledovaného ukazatele než umožňuje metoda kartogramu, která je pouhým vizualizačním prostředkem, včetně statistického zhodnocení tvorby prostorových shluků.“

V programu je možné použít i funkci *Bivariate Local Moran's I*, kde mohou současně analyzovat i druhou proměnnou. Jako výchozí proměnnou jsem zvolil výsledky volební podpory ODS 2010. Druhou proměnnou byly výsledky volební podpory ODS a ANO v roce 2013. Tím jsem docílil časoprostorové korelace pomocí metody LISTA (Local Indicators of Spatial-Temporal Association). Hodnoty, vystupující z této metody, které se se zobrazily v horním pravém kvadrantu, signalizují vysokou míru podpory pro stranu novou a zároveň vysokou podporu strany staré. V dolním levém kvadrantu leží naopak nízká míra podpory pro novou stranu a je v sousedství nízké míry podpory pro stranu starou. V levém horním kvadrantu leží nízká míra podpory pro novou stranu a je v sousedství s vysokou mírou podpory strany staré. A v pravém dolním kvadrantu je vysoká úroveň podpory pro novou stranu a v blízkosti leží nízká úroveň podpory pro stranu starou (Shin a Agnew 2007). V případě této bakalářské práce se jedná o časoprostorovou autokorelaci výsledků volební podpory ODS v roce 2010 a výsledků volebních podpor ODS 2013 a ANO 2013. Výsledky z programu GeoDa jsou přesné na hladině spolehlivosti 95 %. Pro zobrazení výsledků použiji opět ArcGIS, který nabízí přehlednější a kvalitnější uživatelské prostředí pro vizualizaci a export map.

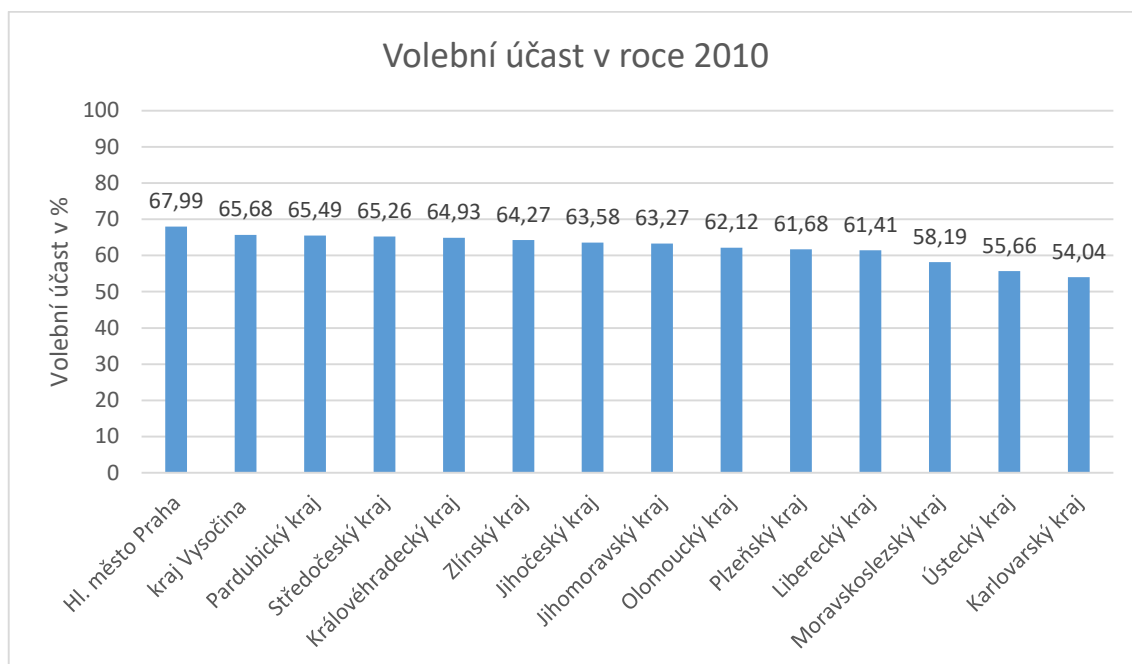
Posledním metodickým problémem v mé práci je předpoklad, že voliči hlasují v místě svého trvalého bydliště. Tímto problémem se zabývali Bernard, Kostecký a Šimon (2014). Tvrdí, že voliči nehlasující ve svém místě trvalého bydliště nabourávají volební výsledky lokality, ve které hlasují. Tyto výsledky pak nedávají smysl vůči dané lokalitě a jejímu sociálnímu složení. Počty těchto případů nejsou běžně dostupné. Z celkového počtu municipalit a městských částí v Česku je však jen nepatrný zlomek těch, kde má tento fenomén potenciál zcela překlopit (tj. zkreslit) volební výsledky oproti situaci, kdy by hlasovali pouze „domácí“ a tudíž je v interpretaci výsledků této práci zanedbán. Typickým příkladem lokalit, ve kterých se takto hlasuje, jsou např. atraktivní turistická místa.

4 Volby do poslanecké sněmovny v roce 2010

Volby do poslanecké sněmovny v roce 2010 probíhaly ve dnech 28. a 29. května. Jednalo se o již klasický termín pátku, kdy byly volební místnosti otevřeny od 14 hodin do 22 hodin a soboty, kdy bylo otevřeno od 8 do 14 hodin. Poté se volební místnosti uzavřely a začalo sčítání hlasů v 6 250 obcích České republiky. Vítězem voleb se stala ČSSD s 22,08 % výsledkem. Jejím lídrem byl Jiří Paroubek. Do dolní komory parlamentu se dále dostaly ještě 4 další strany: ODS s výsledkem 20,22 % a lídrem Petrem Nečasem, Karel Schwarzenberg se stranou TOP 09 a získanými 16,70% hlasy, KSČM s volebním lídrem Vojtěchem Filipem a výsledkem 11,27 %. Posledním politickým subjektem, který splnil 5% spodní hranici volební podpory, byla strana Radka Johna Věci Veřejné s 10,88 %. Do poslanecké sněmovny se tak nedostaly strany např. KDU-ČSL, která získala 4,39 % a poprvé od svého vzniku se nedostala do parlamentu a SPOZ s 4,33 % (ČSÚ 2010). Rozdělení mandátů pomocí poměrného volebního systému bylo následovné: ČSSD si rozdělilo 56 mandátů, ODS 53, TOP 09 41, KSČM 26 a VV jich získalo 24 (ČSÚ 2010).

K volbám celkově přišlo 5 268 098 oprávněných občanů. Volební účast dosáhla 62,60 %. Nejvíce se k volbám chodilo v Praze (viz obrázek 2), vysoká účast byla také v kraji Vysočina, v Pardubickém a Středočeském kraji, kde byla volební účast vyšší než 65 %. Nejnižší zájem o volby byl naopak v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Tyto kraje mají nižší volební účast např. kvůli odsunutí obyvatelstva. Tímto se zabývá Martin Šimon (2015) ve svém článku, kde uvádí, že oblasti, které zažily dvě vlny osídlení v důsledku 2. světové války, mají výrazně nižší hodnoty volební účasti, než oblasti, ve kterých k přesídlování nedocházelo. Dalšími faktory, které na tento problém navazují, jsou národnostní skladba nebo podíl vzdělaných osob. Z pohledu obcí, které jsou v této bakalářské práci jako výchozí jednotka, byla účast nejvyšší, dokonce 100%, ve třech obcích. V obci Bohunice na Prachaticku. V Přeckově na Třebíčsku a v Březině v okrese Vyškov. V těchto obcích je relativně málo občanů, kteří mají volební právo. U takovýchto obcí je větší předpoklad vyššího procenta volební účasti. Nadprůměrnou volební účastí se mohli pyšnit obce, které leží v turisticky atraktivních lokalitách jako jsou např. Krkonoše, Šumava nebo Jizerské hory (viz. Obrázek 2). V těchto oblastech zvyšují volební podporu voliči, kteří si opatřili volební průkazy a mohli tedy volit jinde než v místě trvalého bydliště. Bývají to zpravidla turisté, kteří využili víkend k rekreaci.

Obrázek č.2: Graf volební účasti do poslanecké sněmovny v roce 2010

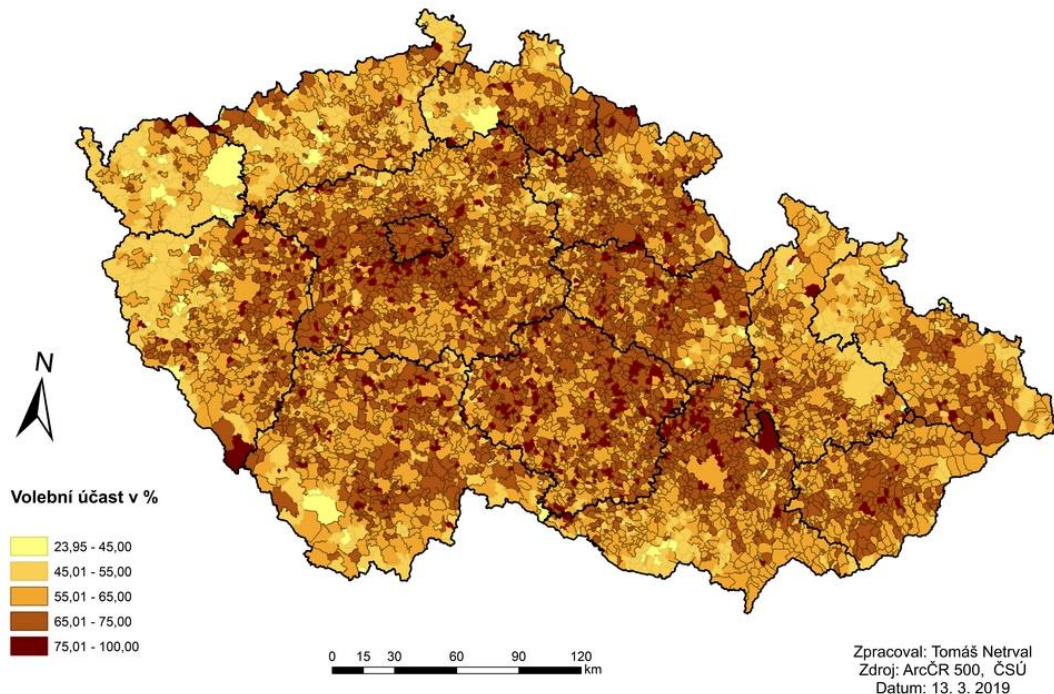
Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2010

Další oblast s vysokou volební účastí je ve Středočeském kraji, jedná se o oblast v suburbánním zázemí Prahy, kde žije velké množství obyvatel, kteří dojíždí do Prahy za zaměstnáním, studiem. Zde zase vzdělanost obyvatel nahrává většímu zájmu o volby. Vysokou účast má i Praha jako taková. Velkou koncentraci obcí s vysokou volební účastí má kraj Vysočina a severní část Jihomoravského kraje. Menší oblasti s vysokou podporou najdeme také v Pardubickém kraji. Tyto oblasti mají volební účast vyšší než 75 %.

Z obrázku 3 se dá vysledovat, že volební účast se zvyšuje směrem od hranic k centrálním regionům České republiky. Naopak nejnižší účasti byly, jak už bylo zmíněno, v oblastech pohraničí, konkrétně v Karlovarském kraji a na Tachovsku. Vůbec nejnižší byla v obci Vřesová na Sokolovsku. Zde byla naměřená hodnota volební účasti pouhých 23,95 %. Pod 30% hranicí byly další tři obce. Podmyče na Znojemsku, Zhoř na Tachovsku a Vikantice v okrese Šumperk. Tyto vesnice tak symbolizují celkově oblasti s nízkou volební podporou. Další lokality, které jsou podobně zasaženy jsou výběžky: Ašský, Frýdlantský a Šluknovský. Dále bývalé vojenské prostory Boletice, Hradiště, Libavá a Ralsko. Příčinami menší nebo až podprůměrné volební účasti může být několik. Většina lokalit se nachází v bývalých Sudetech, je zde tedy menší hustota obyvatelstva s vysokým zastoupením cizinců (Boček a Cibulka 2016). Žije zde méně vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva a nezaměstnanost obyvatelstva patří k nevyšším. Obecně

bychom mohli říct, že v pohraničí se koncentrují obce s nižší volební účastí, nebereme-li v potaz turisticky atraktivní místa.

Obrázek č. 3: Kartogram volební účasti do poslanecké sněmovny v roce 2010

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2010

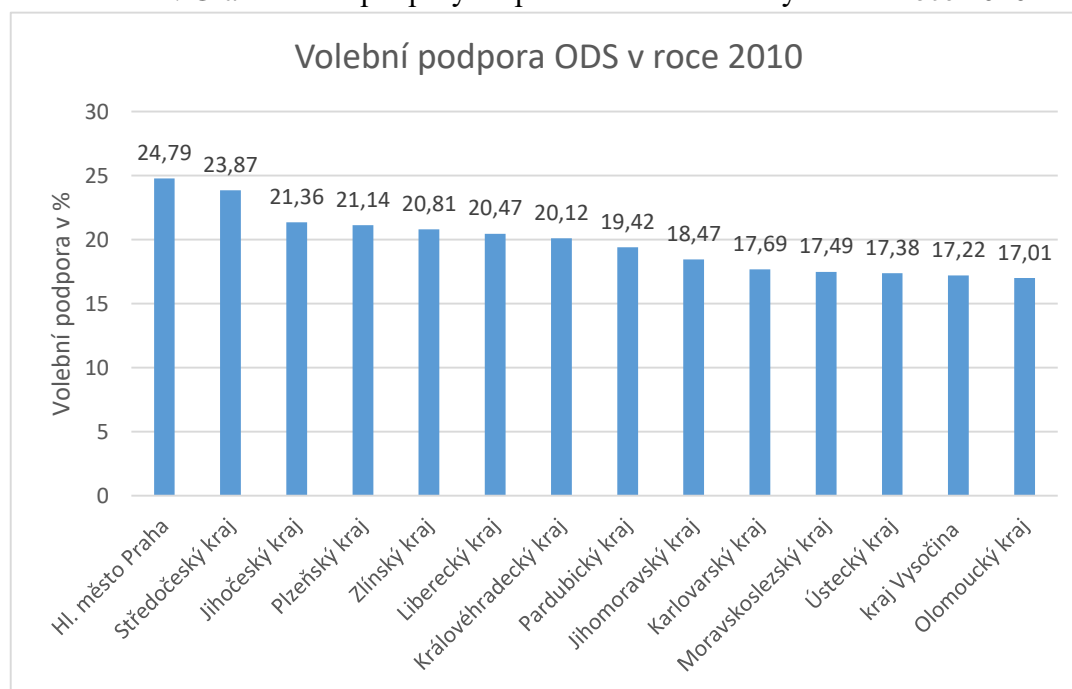
4.1 ODS ve volbách do poslanecké sněmovny

ODS vedl do voleb do poslanecké sněmovny jako volební lídr Petr Nečas. Strana získala 20,22 %. Tento výsledek dosáhl na 53 mandátů do dolní komory parlamentu (ČSÚ 2010). Největší volební podporu získala strana ODS v obci Čilá v okrese Rokycany, která byla 59,09 %. Vysokou volební podporu celkově získala strana v Praze 24,79 % (viz obrázek 4), přičemž ve všech jejích městských částech byla podpora nad republikovým průměrem. Dosáhla zde druhého nejlepšího volebního výsledku hned za TOP 09. Vysoké podpory se mohla strana těšit i v dalších velkých městech⁶ jako jsou Zlín s 24,16 %, Plzeň s podporou 23,81 %, České Budějovice s 23,31% podporou, Pardubice s 22,28 % nebo Brno s 21,98 %. Všechna tato města si udržují nadrepublikový průměr. Z 10 největších měst České republiky byly pod republikovým průměrem např. města Ostrava (19,14 %), Olomouc (19,93 %) nebo Ústí nad Labem (18,8 %). Tato města se ovšem tomuto průměru

⁶ Za velká města označují města, která má více jak 75000 obyvatel dle ArcČR.

přibližovali. Obecně však lze říci, že v největších městech České republiky má ODS podporu podobnou republikovému průměru ze strany voličů. Dalšími oblastmi s vyšší podporou jsou suburbánní zázemí jednotlivých velkých měst (viz obrázek 5). Obce ležící jižně od Prahy vykazují hodnoty přesahující 30% volební podporu. Dalším obdobným příkladem jsou obce severovýchodně od Plzně. Vysokou podporu vykazují také okolí měst Liberec, České Budějovice nebo Zlín. Můžeme zde nepřímo konstatovat, že ODS cílí na občany s vyšší životní úrovní, která se v těchto městech nachází.

Obrázek č. 4: Graf volební podpory do poslanecké sněmovny ODS v roce 2010

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2010

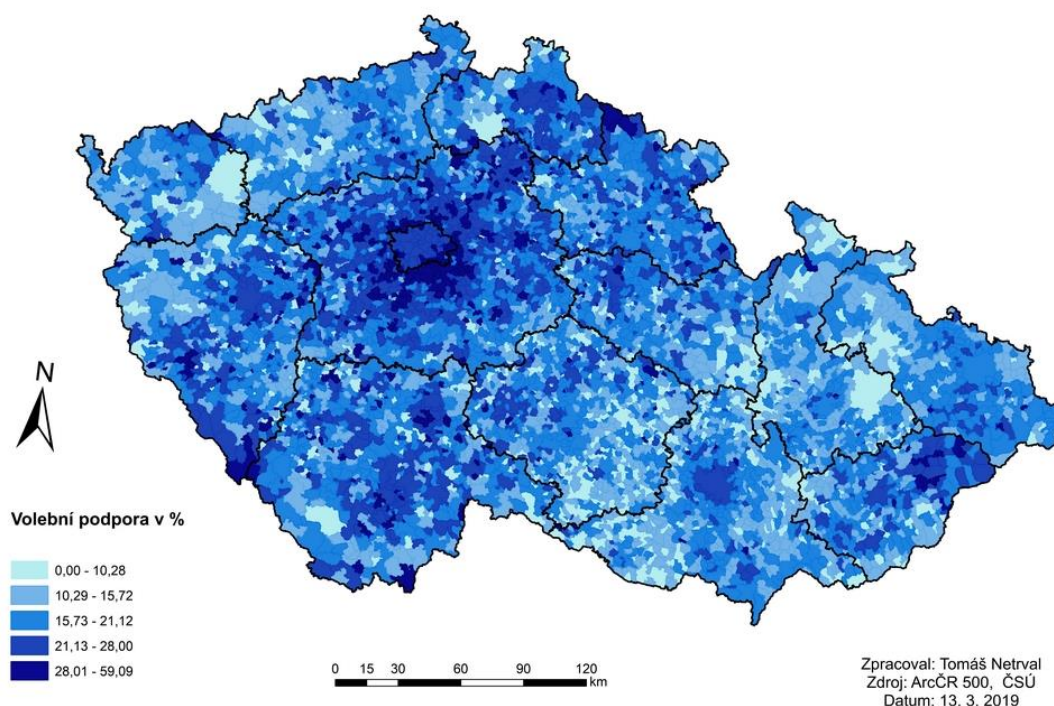
Vysoké hodnoty se nachází v turisticky atraktivních místech v Krkonoších, Jeseníkách, Jizerských horách nebo na Šumavě (viz obrázek 5). Tento fakt může mít souvislost s vyšší volební účastí v těchto oblastech, protože sem za rekreaci jezdí městské obyvatelstvo, které zde volí pomocí voličských průkazů. Tento předpoklad vychází z voličské základny ODS ve velkých městech. Volební podpora v Peci pod Sněžkou byla 39 %, v obci Ostružná v Jeseníkách 34,12 %, v rekreačních střediskách na Modravě na Šumavě byla volební podpora 36,6 % nebo v Albrechticích v Jizerských horách byla 33,33%.

ODS má největší centra podpory ve velkých městech a to zejména na území Čech a jejich blízkém okolí. Další místa s vysokou podporou se nachází v horských rekreačních

a turisticky atraktivních oblastech. V porovnání s volební účastí lze říci, že v lokalitách vyšší volební účasti je i vyšší podpora ODS.

Ve 14 obcích České republiky ODS nedostala ani jeden hlas, výsledek volební podpory je tudíž nulový. Mezi těmito obcemi není žádná větší souvislost, jsou rozmístěny po celé ČR. Nejvíce se jich nachází v kraji Vysočina. Spojovat by je mohl jen malý počet obyvatel. Celkově slabou podporou se profiluje kraj Vysočina. Hlavně v jižní části, kde nízká volební podpora přechází do Jihomoravského kraje, konkrétně na Znojemsko. Další lokací je územní na hranici 4 krajů. Jsou to Pardubický, Olomoucký, Jihomoravský kraj a kraj Vysočina. Dá se hovořit o tom, že volební podpora je obecně na Moravě a Slezsku nižší než v Čechách, vyjma velkých měst jako jsou Brno nebo Zlín. Nižší podporu vyznačují i severní Čechy a oblast Tachovska. Nízkou podporou disponují i oblasti vojenských prostor jako jsou Libavá, Boletice, Hradiště nebo Ralsko.

Obrázek č. 5: Výsledky volební podpory ODS do poslanecké sněmovny v roce 2010

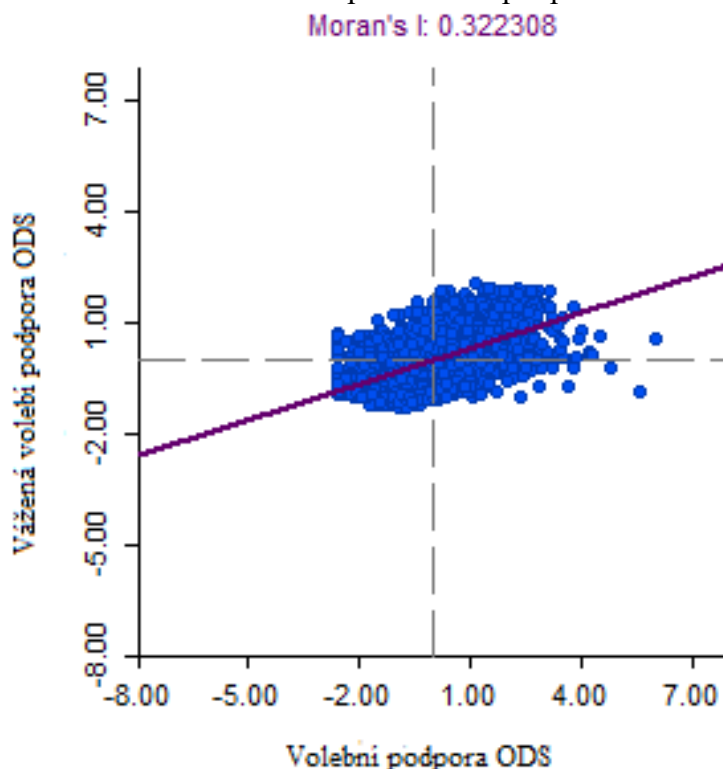

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2010

4.2 Prostorová autokorelace ODS v roce 2010

V roce 2010 měla prostorová autokorelace pro ODS hodnotu 0.32 (viz obrázek č. 6) Tato hodnota vyjadřuje, že výsledky volebních podpor jsou na úrovni obcí České republiky celkově závislé. Obce jsou ovlivněné politickým smýšlením okolních obcí. V mnoha případech platí, že pokud má obec vysokou podporu, podpora v okolních obcích bude rovněž nadprůměrná. Prostorovou závislost lze však označit za slabou, dle síly korelace. Můžeme to přičíst k tomu, že je zde počítáno s velkým množstvím jednotek. V kvadrantu vysoká – vysoká je osamocená obec Čilá na Rokycansku. Je to dáno tím, že v obci měla vysokou podporu, dokonce nejvyšší z celé České republiky. Další zajímavá obec je Nová Pláň, má podobné parametry jako obec Čilá, ale sousedící obce vykazují nízké hodnoty, proto byla obec zařazená do kvadrantu Moranova indexu vysoká – nízká.

Obrázek č. 6: Moranův index pro volební podporu ODS v roce 2010

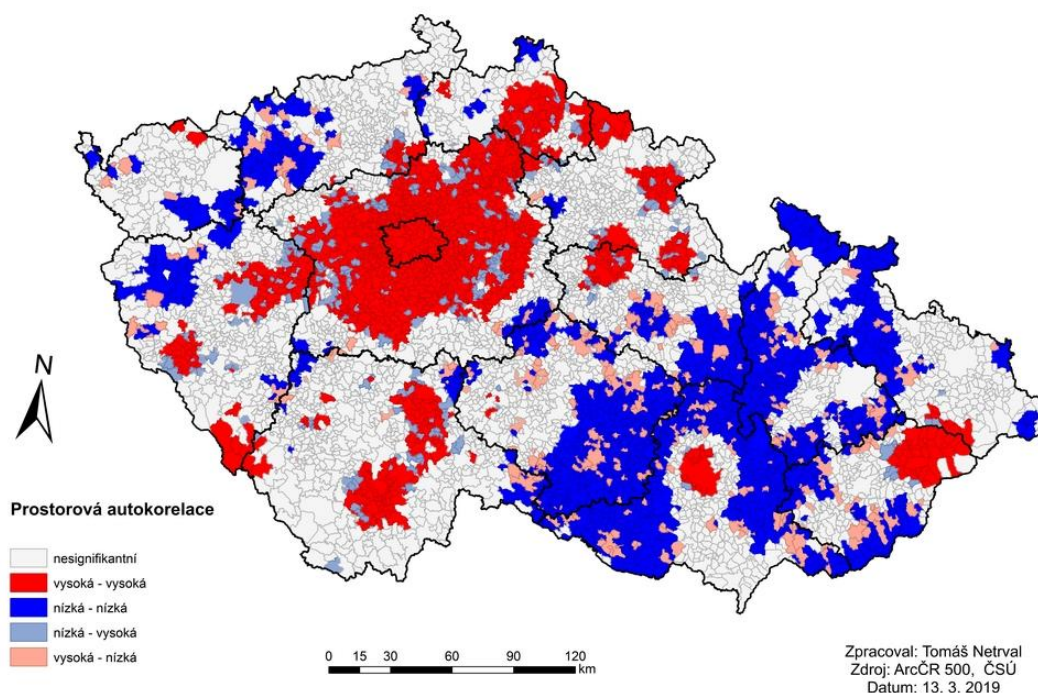
Zdroj: Výpočet v programu GeoDa, dle dat Českého statistického úřadu, 2010

Program GeoDa zároveň všechny obce rozdělil do příslušných kategorií podle zadaných kritérií, která jsou popsána v kapitole data a metodika. V roce 2010 měla ODS v kategorii nesignifikantní, tedy v kategorii, která nevyjadřuje prostorovou závislost,

celkem 2903 obcí. V *hot spots*, tedy v kategorii obcí s vysokou hodnotou volební podpory, obklopeny obcemi s vysokou hodnotou volební podpory, se nacházelo 1239 obcí. U těchto obcí je předpoklad, že se jedná o oblast, na jejichž obyvatele strana cílí. Zároveň je zde největší prostorová závislost. Obce spojuje např. stejná sociální a ekonomická situace, životní úroveň. V *cold spots*, tedy opaku hot spots, bylo 1464 obcí. I zde je velká prostorová závislost. V sekci nízká – vysoká se nacházelo 343 obcí. Jedná se o kategorii, ve které jsou obce s nízkou volební podporou, obklopeny obcemi s vysokou volební podporou. A v kategorii vysoká – nízká se opět jedná o opak, a tedy o obce s vysokou podporou sousedící s obcemi s nízkou podporou. V roce 2010 jich pro volební podporu ODS bylo 356.

Z obrázku číslo 7 můžeme přehledněji vidět, kde byla volební podpora vysoká nebo nízká. Můžeme zde vidět i jednotlivé anomálie obcí, kde se podpora liší oproti sousedním obcím.

Obrázek č. 7: Prostorová autokorelace volební podpory ODS v roce 2010

Zdroj: Vlastní zpracování v programu GeoDA, dle dat Českého statistického úřadu, 2010

Největší oblast v kategorii vysoká – vysoká se nachází v Praze a ve velkém území Středočeského kraje, s přesahem do centrální části Libereckého kraje a do severovýchodní části kraje Plzeňského. Další výraznější oblasti se nachází v zázemí velkých měst Brna, Liberce, Českých Budějovic, Hradce Králové a Pardubic. Místa s vysokou podporou se nachází také na Valašsku, Trutnovsku, Domažlicku a Táborsku. Ve většině případů se jedná o obyvatele větších měst a jejich přilehlých obcí.

V cold spots se nachází největší oblast na Moravě s přesahem do jihovýchodní části kraje Vysočina a ve Slezsku. Zajímavým úkazem je okolí města Brna, kde je podpora vysoká, následované okruhem hodnot obcí s nesignifikantními hodnotami. Dále pak prakticky celé Brno obepíná kruh nízké podpory. Dalšími lokalitami jsou Jesenícko, Tachovsko na Plzeňsku, jihovýchod Karlovarského kraje a Mostecko – Chomutovská pánev.

Nejzajímavějším místem v kategorii nízká – vysoká je určitě město Plzeň. I když je její volební podpora (23,81) dokonce nad republikovým průměrem, tak se nachází v oblasti obcí, jejichž volební podpora je ještě vyšší, a proto je zařazena jako nízká. Zde je názorně vidět, jak program GeoDa vyhodnocuje jednotlivé obce. Opět jako u příkladu Brna zde může hrát roli 10 kilometrová mezní vzdálenost. Plzeň je zároveň jediným velkým městem, které program vyhodnotil jako nízké. Další větší lokalitou je ve Středočeském kraji v jeho jihovýchodní části.

V kategorii vysoká – nízká se zajímavá místa nacházejí v oblasti Třebíčska na Vysočině a na Znojemsku v Jihomoravském kraji, kde podpora výrazně převyšuje nízkou podporu v okolních obcích.

4.3 Shrnutí kapitoly

V této kapitole, která se zabývala prostorovou diferenciací volební podpory ODS v roce 2010, jsou podstatné pro oblasti s vysokou podporou a vysokou mírou prostorové autokorelace. Jedná se o oblast Prahy a přilehlého okolí, ze kterého se táhne pruh do Libereckého a Plzeňského kraje. Další rozsáhlejší oblasti jsou v okolí velkých měst a v menších regionech jako jsou Táborsko nebo Trutnovsko.

5 Volby do poslanecké sněmovny v roce 2013

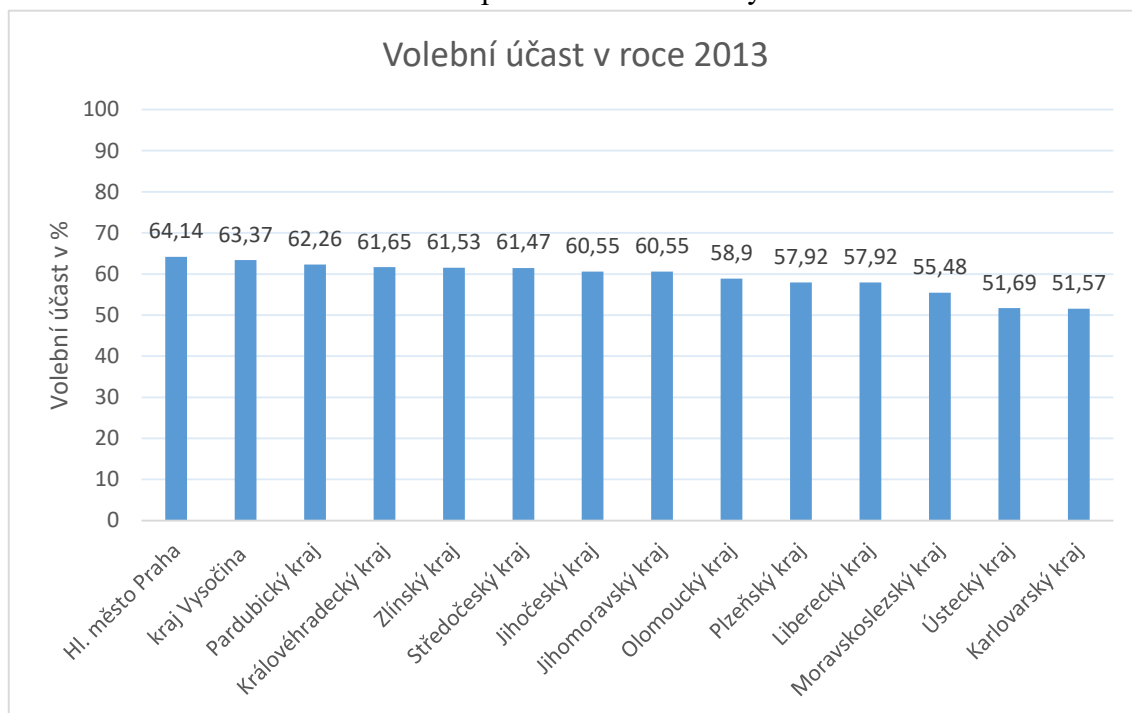
Volby do poslanecké sněmovny v roce 2013, byly volby předčasné. Vládu rozpustil 28. srpna prezident republiky Miloš Zeman na podnět parlamentu České republiky. Nové volby byly vypsané na pátek 25. a sobotu 26. října. Volilo se v 6253 obcích České republiky. Volby opět vyhrála ČSSD s 20,45 %. Lídrem byl Bohuslav Sobotka. Druhá skončila nová politická strana ANO v čele s Andrejem Babišem a výsledkem 18,65 %. Třetí v pořadí se umístila KSČM, které vedl jako v předchozích volbách Filip Kuba a měla 14,91% volební podporu. Další skončila strana Karla Schwarzenberga TOP 09 a výsledkem 11,99 %. Až jako pátá se umístila strana ODS se 7,72 %. Novou předsedkyní strany se stala Miroslava Němcová. Dále 5 % hranici v tomto roce splnily ještě nová strana Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury, který i stranu vedl a získal 6,88 % a KDU-ČSL vedená Pavlem Bělobrádkem s výsledkem 6,78 % (ČSÚ 2013). V tomto roce brala ČSSD 50 mandátů, ANO 47, KSČM získala 33 mandátů, TOP 09 dostala 26 mandátů. Jen 16 mandátů získala ODS, oproti volbám v roce 2010 ztratila 37 křesel. KDU-ČSL a Úsvit Tomia Okamury získaly po 14 mandátech (ČSÚ 2013).

K volbám přišlo 5 010 944 oprávněných voličů. Znamenalo to 59,48% volební účast. Volební účast tedy byla o 3% body menší než u voleb předcházejících a zároveň to byla druhá nejnižší volební účast do poslanecké sněmovny vůbec (ČSÚ 2013). Ta nejmenší byla zaznamenána v roce 2002. Důvodů, proč tato volební účast byla tak nízká mohlo, být několik. Například termín voleb byl stanoven na 25. 10. – 26. 10. a v pondělí následoval státní svátek 28. 10. Založení Československé republiky. Tudíž si voliči mohli naplánovat prodloužený víkend, a pokud si nezařídili voličské průkazy, nemohli se voleb zúčastnit. Dalším faktorem mohlo být, že se jednalo o již třetí, a v 27 obvodech⁷ dokonce o čtvrté volby, během jednoho roku. První byly volby do zastupitelstva měst a obcí v říjnu 2012, při nichž se v 27 obvodech volilo v prvním kole do senátu. Druhé kolo následovalo o týden později. V lednu 2013 probíhala přímá volba prezidenta. A následovaly volby do poslanecké sněmovny v říjnu 2013. Největší volební

⁷ Senátní volby probíhají každé dva roky a vždy se obmění 1/3 senátu. V roce 2013 probíhaly ve volebních obvodech: Sokolov, Chomutov, Rokycany, Domažlice, České Budějovice, Praha 12, Praha 4, Praha 8, Praha 2, Litoměřice, Teplice, Jablonec nad Nisou, Mladá Boleslav, Benešov, Chrudim, Náchod, Svitavy, Třebíč, Břeclav, Brno – město, Prostějov, Šumperk, Opava, Ostrava – město, Karviná, Vsetín, Zlín

účast byla v Praze (viz obrázek 8). Velkou volební účast vykazují opět kraj Vysočina, Pardubický kraj nebo Královéhradecký.

Obrázek č. 8: Graf volební účasti do poslanecké sněmovny v roce 2013

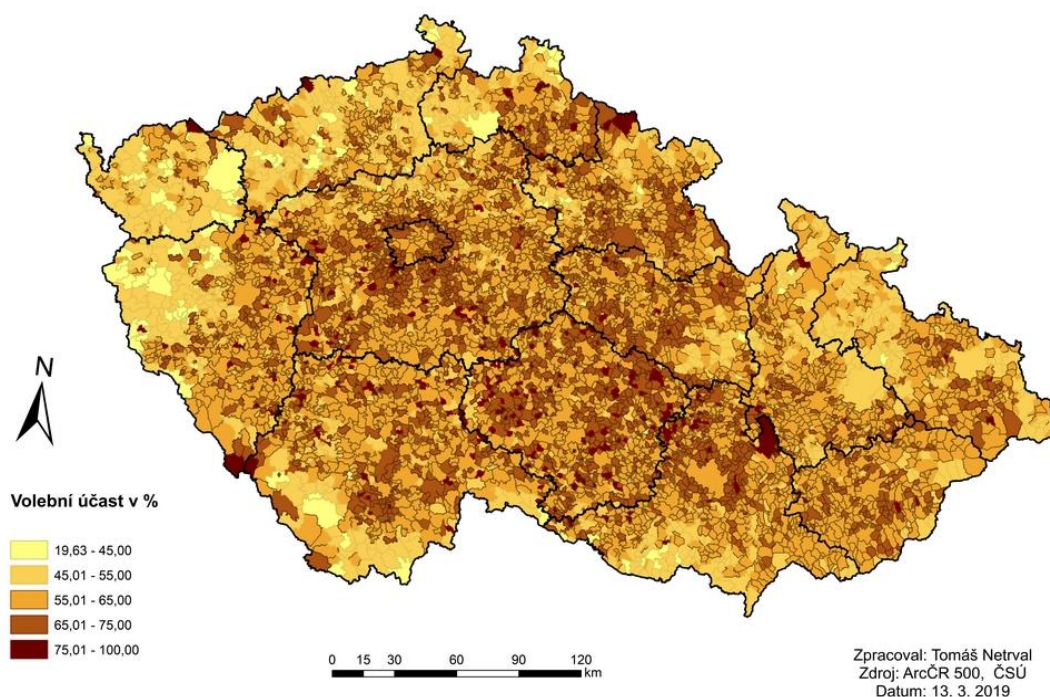
Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2013

Nejnižší volební účast opět vykazují Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj. Hlavně dva posledně jmenované kraje snižují celkovou volební účast. Tyto kraje se jen těsně přehoupaly přes 50% účast. Platí zde stejné problémy jako při volbách v roce 2010. Tedy kraje, kde je vyšší nezaměstnanost, méně vzdělaných osob a je zde více přistěhovalých osob, kteří o region nejeví takový zájem.

100% volební účasti bylo dosaženo v obci Čilá na Rokycansku a v obci Březina, která se nachází severovýchodně od Brna. Dalších 16 obcí se pyšní volební účastí s více jak 90 %. Opět se jedná o obce, které nemají mnoho obyvatel, a je zde pravděpodobnost vyšší volební účasti. Významné jsou opět obce ležící v oblastech s velkým turistickým ruchem (Viz obrázek 9), zvláště při volbách, které probíhají o prodlouženém víkendu. Jedná se např. o Malou Úpu (86,39 %), Pec pod Sněžkou (75,17 %) nebo Špindlerův Mlýn (72,51 %) v Krkonoších. Modrava (89,76 %) a Kvilda (75,83 %) na Šumavě. Český Jiřetín (75,36 %) nebo Boží Dar (76,53 %) v Krušných horách. Vysokou koncentraci obcí s vysokou volební účastí se nachází na Vysočině a ve Středočeském kraji. Další lokality

se nachází v suburbánním zázemí velkých měst Prahy, Brna, Pardubic, Hradce Králové, Jihlavy, Českých Budějovic nebo Liberce.

Obrázek č. 9: Kartogram volební účasti do poslanecké sněmovny v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2013

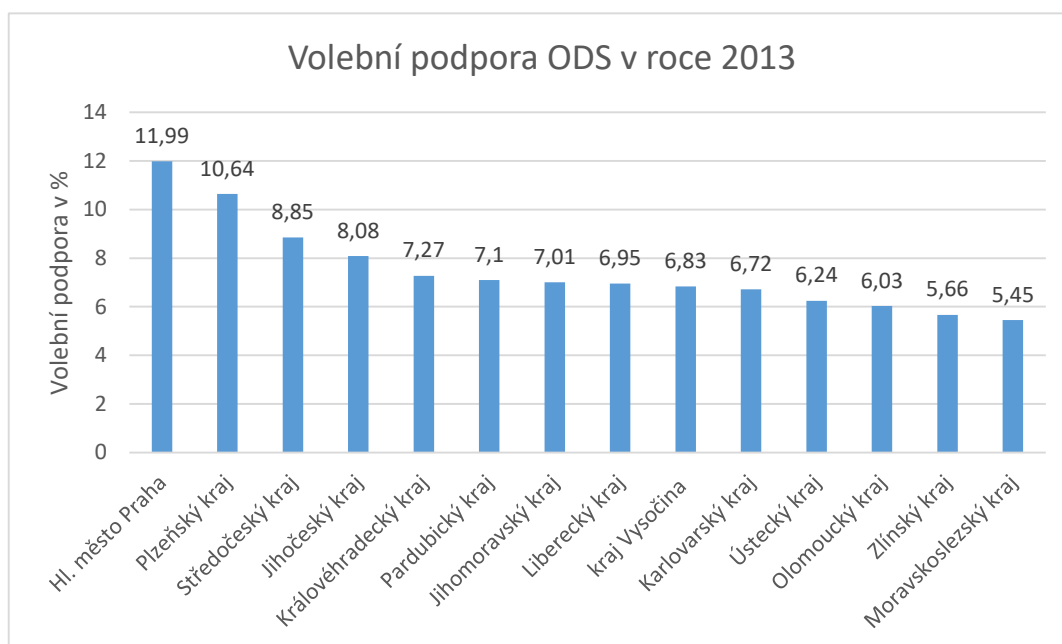
Nejnižší účast byla v obci Vřesová na Sokolovsku a byla 19,63 %. Tato obec měla i nejnižší volební účast v roce 2010. Podprůměrné statistiky vykazují obce ležící v pásmu Sudet, hlavně na Sokolovsku, Chebsku, Tachovsku a na Znojemsku. Dalšími lokality jsou v okresech Šumperk, Jeseník, Bruntál nebo Opava. Nízké hodnoty mají také vojenské prostory. Celkově se dá říct, že volební účast vykazuje podobnosti, jak v roce 2010, tak i v roce 2013. Vyšší účast se koncentruje ve velkých městech, které jsou orientované spíše k centrálním regionům České republiky. Anomáliemi jsou opět místa s velkým cestovním ruchem, která jsou v těchto volbách, díky termínu, ještě výraznější.

5.1 ODS ve volbách do poslanecké sněmovny

Předčasným volbám v roce 2013 předcházela politická krize. Nejvíce ji odnesla vládnoucí ODS. Po odstoupení předsedy strany a premiéra vlády Petra Nečase převzala stranu Miroslava Němcová a vedla ji jako volební lídr (ODS, 2019). ODS zmítající se

v krizi, která znamenala enormní pokles volební podpory plošně po celé ČR (viz obrázek 10), ve volbách získala pouhých 7,72 % volební podpory a je to historicky nejnižší výsledek, který strana získala. Propad byl o 12,5 procentních bodů a počet mandátů se snížil na 16 (ČSÚ 2019). Nejvyšší podporu měla ODS v obci Čilá na Rokycansku. Dosahovala zde dokonce 52,63 %. Vysokou podporu přesahující 25% hranici mělo 14 obcí. Jednalo se o obce čítající, vyjma obce Líbeznice⁸, jen několik stovek obyvatel.

Obrázek č. 10: Graf volební podpory ODS do poslanecké sněmovny v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2013

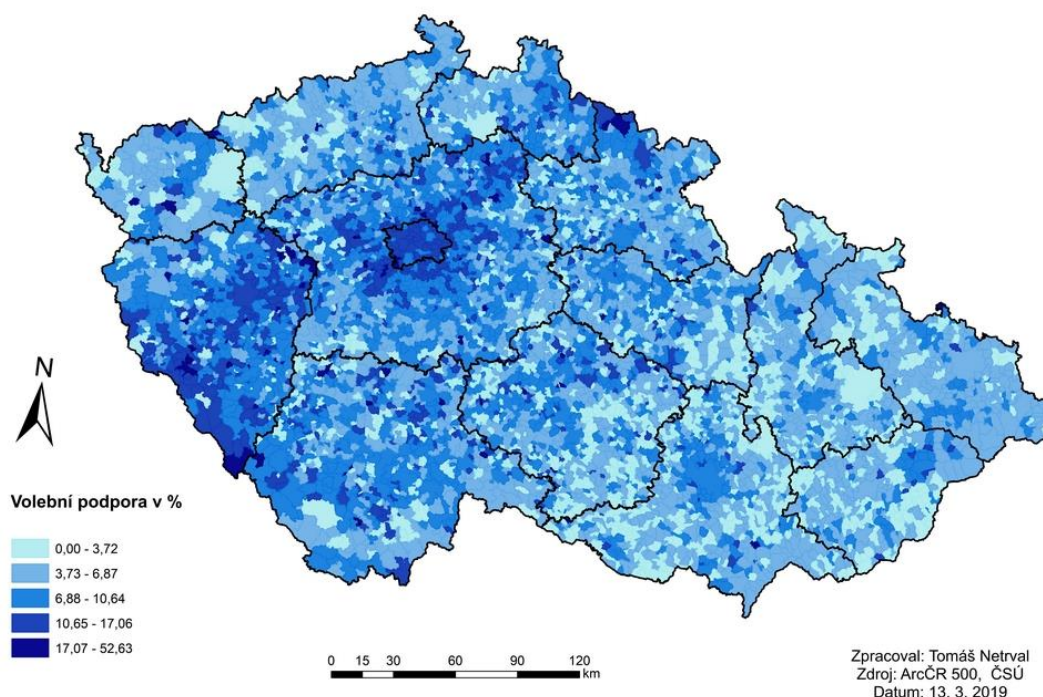
V kartogramu volební podpory (viz obrázek 11) se dostalo do nevyšší stupnice pouhých 103 obcí. Z toho jen obec Kdyně měla více než 5000 obyvatel a její podpora byla 19,77 %, a dvě městské části Prahy. Praha Lipence se 17,59 % a Praha 16s22,34 %. Koncentraci vyšší podpory měla ODS na severovýchodě Západních Čech, v suburbánním území města Plzně a na Domažlicku. V Západních Čechách byla celkově nevyšší podpora, a to 10,64 %. Ve všech městských částech Prahy se podpora dostala nad republikový průměr. Nejtěsněji tomu byla Praha – Nedvězí, kde ODS získala 8,12% podporu. Celková podpora pak byla 11,99 %. Vyšší podpora se nacházela i v okolí Prahy. Z velkých měst České republiky byla podpora vyšší než 10 % pouze u Plzně. Nad republikový průměr se ještě dostaly Brno, Pardubice, Olomouc a České Budějovice.

⁸ Obec Líbeznice má 2602 obyvatel dle dat ArcČR.

Zajímavých hodnot dosáhly obce Nová Ves a Milíkov v Karlovarském kraji, kde strana získala podporu bezmála 20 %. Vyšších hodnot dosahovala opět horská turistická centra v Krkonoších, Krušných Horách, Novohradských Horách nebo na Šumavě. Z kartogramu se dá vyčíst, že největší podpora byla v západních Čechách, v Praze a jejím okolí.

Lokalit s nízkou podporou, je pro volby do poslanecké sněmovny v roce 2013, díky obrovskému propadu, velké množství. V rovných 196 obcích strana nedostala ani jeden hlas. Většinou se jedná o malé obce do 1000 obyvatel, jen ve 4 případech počet obyvatel přesáhne 1000. Nejvíce těchto obcí se nachází v kraji Vysočina, v Jihočeském a Jihomoravském kraji. Z obrázku 6 lze vidět, že podpora je na Moravě a Slezsku s přesahem do Pardubického a Královehradeckého kraje a kraje Vysočina. Nízká podpora je také v severních Čechách v Karlovarském, Ústeckém a západní části Libereckého kraje. Z velkých měst na republikový průměr nedosáhli města Hradec Králové, Zlín, Ostrava, Liberec a Ústí nad Labem. Tato města se nacházejí v těch nejpostiženějších oblastech.

Obrázek č. 11: Výsledky volební podpory ODS do poslanecké sněmovny v roce 2013

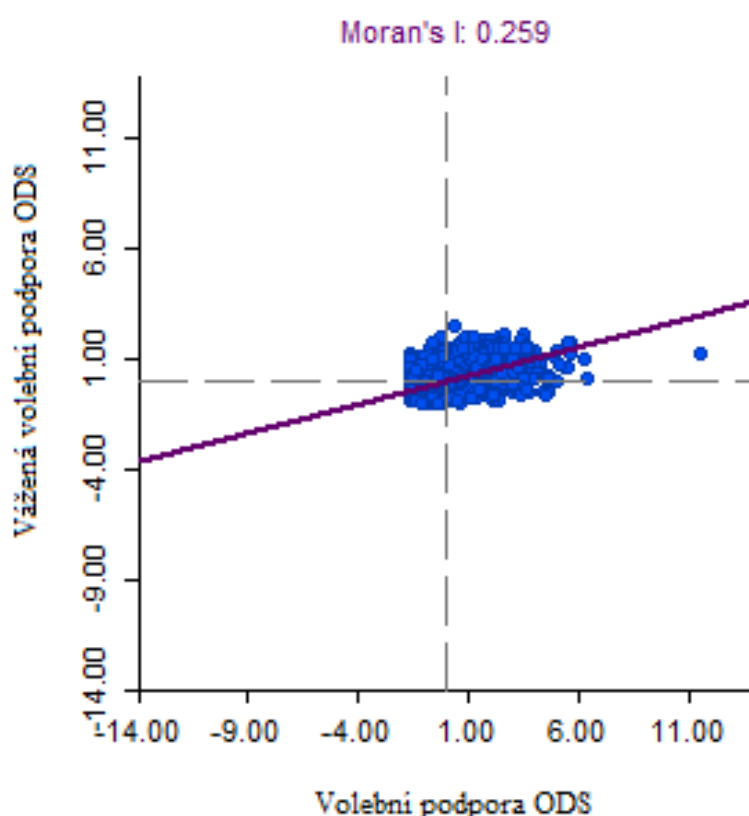
Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2013

5.2 Prostorová autokorelace ODS v roce 2013

Moranův index pro prostorovou autokorelaci volební podpory ODS ve volbách do poslanecké sněmovny v roce 2013 je 0,26 (viz obrázek 12). Hodnota tedy vyjadřuje pozitivní závislost a lze ji označit za slabou míru podle rozčlenění Maths & Stats Support Centre (2016)

V roce 2013 vyhodnotil program GeoDA 3059 obcí jako nesignifikantní. V kategorii vysoká – vysoká bylo shlukování dohromady 1053 obcí. V kvadrantu nízká – nízká se nachází 1520 obcí. V částech Moranova indexu, který jsou tzv. spatial outliers nízká – vysoká obsahuje 312 obcí a vysoká – nízká 361 obcí.

Obrázek č. 12: Moranův index volební podpory ODS v roce 2013

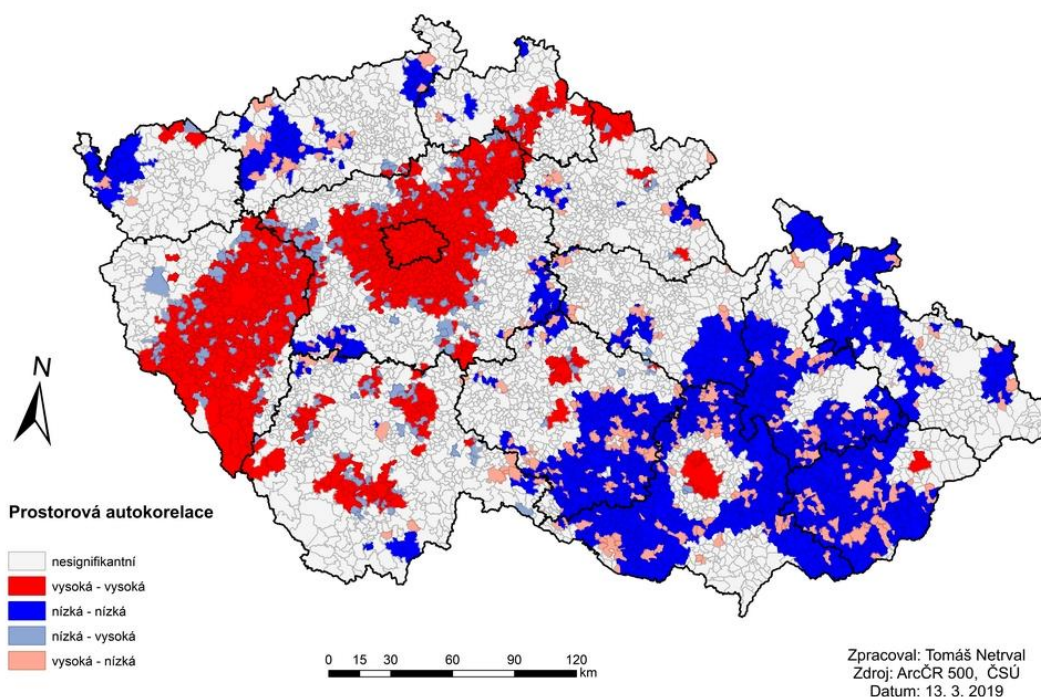
Zdroj: Výpočet v programu GeoDa, dle dat Českého statistického úřadu, 2013

Oblasti s nadprůměrnou volební podporou se v roce 2013 u ODS shlukovaly nejvíce v Plzeňském kraji, a to prakticky na celém území, vyjma Tachovska (viz obrázek 13). Další lokací byla Praha a její suburbánní zázemí v kraji Středočeským

a v jeho severovýchodní části. Toto koresponduje s obrázkem grafu volební podpory ODS v roce 2013. V Čechách jsou další menší lokality na Českobudějovicku, Táborsku a Havlíčkovobrodsku. Na Moravě se nachází jen dvě lokality, v Brně a na Vsetínsku. Ve Slezsku není ani jedna lokalita s nadprůměrnou hodnotou volební podpory.

Oblasti s podprůměrnou volební podporou se nejvíce nachází na Moravě. Okolo Brna opět vidíme tentokrát dokončený kruh nesignifikantních obcí. A dále se zde nachází největší oblast s nízkou podporou. Tento velký územní celek zasahuje do všech krajů Moravy tedy do Jihomoravského, Olomouckého, Zlínského a jihovýchodní části Pardubického kraje a jihovýchodní část kraje Vysočina. Zejména v Olomouckém a hlavně ve Zlínském kraji je nízká podpora po většině území. Další lokality se nachází v severní části Moravskoslezského kraje, v Jeseníkách, na Děčínsku, Mostecku, Chebsku. Menší lokality se nachází i na Příbramsku.

Obrázek č. 13: Prostorová autokorelace volební podpory ODS v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování v programu GeoDA, dle dat Českého statistického úřadu 2013

V kategorii nízká – vysoká se nejvíce obcí nachází na hranici mezi kategoriemi vysoká – vysoká a nesignifikantní a ve Středočeském a Plzeňském kraji. Jedná spíše o malý nebo dokonce jedinečný počet obcí než o lokality se shlukem více obcí.

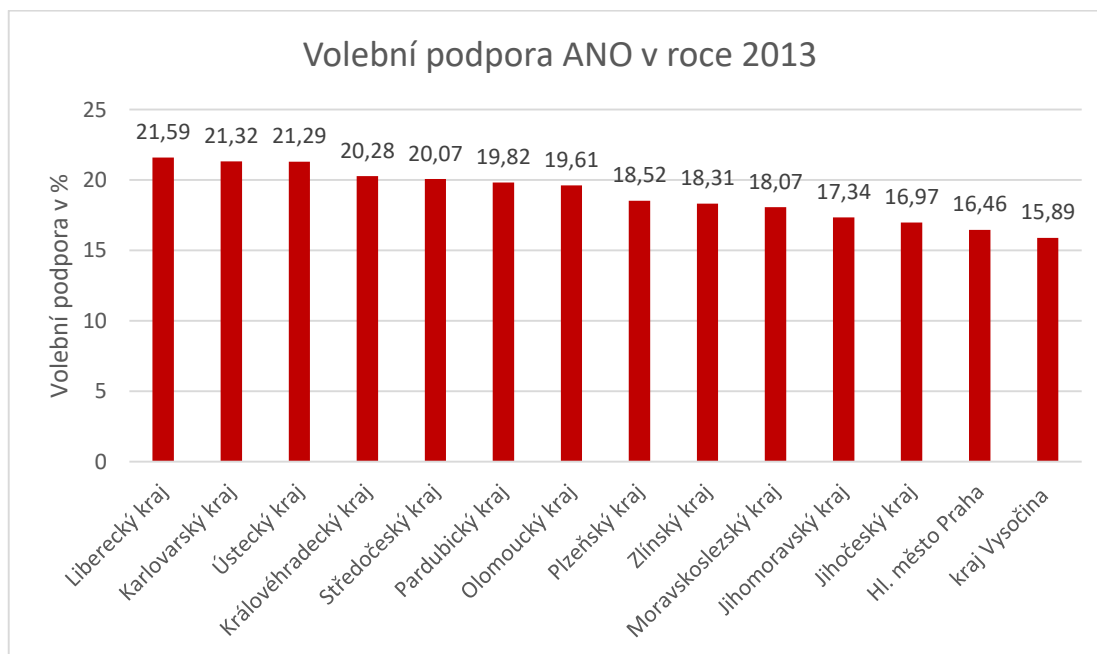
Naopak lokality v kvadrantu vysoká – nízká, mají větší počet obcí např. na Znojemsku, Zlínsku, Uherskobrodsku nebo v oblastech kolem Velkého Meziříčí.

5.3 ANO ve volbách do poslanecké sněmovny

Politická strana, která byla registrována v květnu roku 2012, předtím vystupovala jako občanské sdružení Akce nespokojených občanů, do předčasných voleb šla v roli „černého koně“ a tím se stala. Výsledek 18,65 % a celkově druhá nejsilnější strana voleb. Tento výsledek je z historického hlediska nejlepší, jakého dosáhla nová strana (ANO 2019). V celkovém součtu si přerozdělila 47 mandátů. Volebním lídrem, předsedou a zároveň zakladatelem byl Andrej Babiš. Svými prostředky a mocí se dá přirovnat k Silviu Berlusconi, který měl podobný nástup se svou politickou stranou Forza Italia v italských volbách v roce 1994 (Shin a Agnew 2002).

Největší volební podporu získala strana ANO v obci Heřmanice na Havlíčkobrodsku v kraji Vysočina. Výsledek 52,5 % byl o to zajímavější, protože v kraji Vysočina byla nejmenší podpora ANO vůbec (viz obrázek 14).

Obrázek č. 14: Graf volební podpory ANO do poslanecké sněmovny v roce 2013

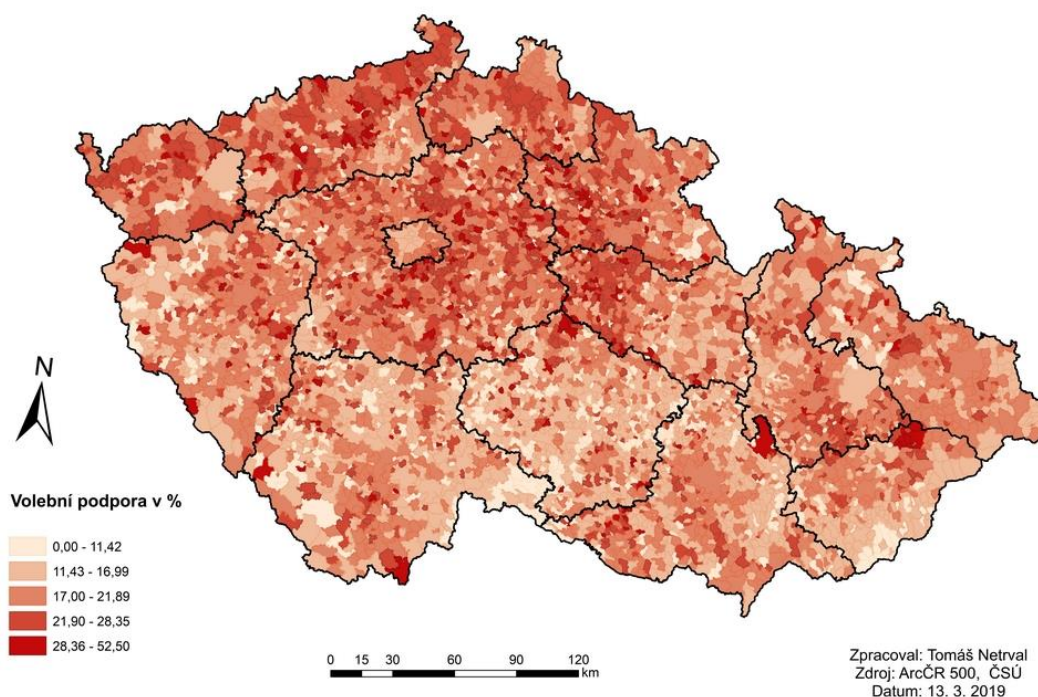

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2013

Hranici 25 % pokořilo 796 obcí. Nejvíce se jich nacházelo (viz obrázek 15) v Královehradeckém a Ústeckém kraji. Dále pak v severozápadní části Pardubického kraje a ve východní části Středočeského kraje. Další lokality se nacházeli v okolí Karlových Varů a na Vsetínsku. ANO oslovilo i voliče na Znojemsku. V Praze se nad republikový průměr dostala téměř půlka městských částí. Nejvyšší podpora byla v Praze – Přední Kopanině, kde ANO dosáhlo na výsledek 26,42 %. Z celkového pohledu Praha získala 16,46 %. Z velkých měst České republiky byla podpora nejvyšší sestupně v Liberci, Ústí nad Labem, Pardubicích, ve Zlíně a v Hradci Králové.

Tato města měla vyšší podporu než republikový průměr a korespondují s kraji, kde byla nejvíce koncentrovaná vysoká volební podpora strany ANO. Ve svých prvních

Obrázek č. 15: Výsledky volební podpory ANO do poslanecké sněmovny v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2013

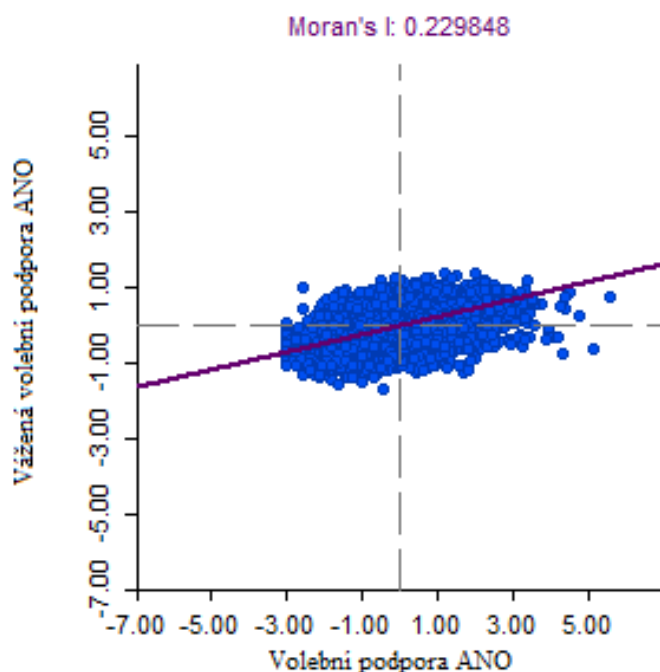
volbách do poslanecké sněmovny ANO ani jednou nezvolily v 10 obcích. Ve stech obcích byla podpora menší než 5 %. Jednalo se hlavně o obce na Vysočině a v Jižních Čechách. Slabou podporu vykazují i lokality Tachovska, Domažlicka, okolí Dačic v Jihočeském nebo v okolí Uherského Brodu na Zlínsku. Dalšími lokalitami je východní část Moravskoslezského kraje. Z velkých měst je pod republikovým průměrem Plzeň, dále pak Ostrava, České Budějovice a Brno, které má vůbec nejmenší volební podporu, a to

17,24 %. Z pohledu na obrázek 15 se dá usoudit, že podpora v jižní části České republiky je méně koncentrovaná než v severní části.

5.4 Prostorová autokorelace ANO v roce 2013

Volby do poslanecké sněmovny v roce 2013 pro stranu ANO také vyjadřují prostorovou pozitivní závislost na úrovni obcí ČR. Hodnota dle Moranova indexu je 0,23 (viz obrázek 16). Tato hodnota spadá opět do rozmezí 0,20 – 0,39 a dá se označit za slabou hodnotu prostorové závislosti. V tomto indexu máme více zajímavých obcí. V kvadrantu vysoká – vysoká leží obce Heřmanice na Havlíčkobrodsku. Jedná se o stejné případy jako u indexu ODS v roce 2010 a 2013. Obec zde měla vysokou volební podporu a zároveň vysokou volební účast. Podobné jako u Nové Pláně z roku 2010 u volební podpory ODS, je to s obcí Březina. Ta má velkou podporu ANO, ale zároveň se nachází v oblasti sousedících obcí, ve kterých ANO nezískalo vysokou podporu. Osamocenou obcí v kvadrantu cold spots, je Cizkrajov, v této vsi byla podpora ANO nízká, přestože volební účast byla přes 70 %.

Obrázek č. 16: Moranův index volební podpory pro ANO v roce 2013

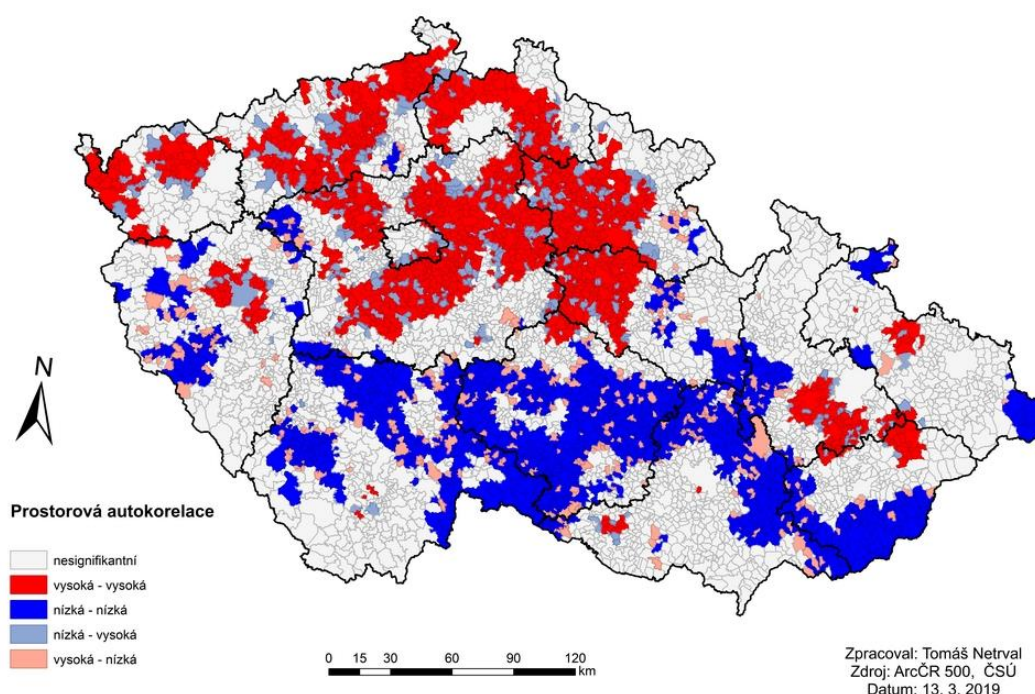

Zdroj: Výpočet v programu GeoDa, dle dat Českého statistického úřadu, 2013

Program pro shlukování podobných výsledku GeoDa vyhodnotil, že v roce 2013 pro volební podporu ANO bylo 2807 obcí nesignifikantních. V kvadrantu vysoká – vysoká bylo celkem 1403 obcí. V oddílu pro nízké hodnoty volební podpory se sousedícími obcemi taky s nízkou podporou se nacházelo 1287 obcí. Ve 2. kvadrantu kde se nachází kategorie nízká – vysoká bylo vyhodnoceno 427 obcí. Do 4. kvadrantu, tedy vysoká – nízká, bylo přiřazeno 381 obcí České republiky

Oblasti se silnou volební podporou, kterou strana ANO získala ve svých prvních volbách do poslanecké sněmovny v roce 2013, se nejvíce soustřeďují do severní poloviny České republiky (viz obrázek číslo 17). Zaujímá velkou část rozlohy Pardubického a Královéhradeckého kraje. Pokračuje přes kraj Liberecký až do kraje Ústeckého. Podporu si získala i ve Středočeském kraji, kdy její silná podpora skoro uzavře kruh kolem Prahy. Dalšími lokalitami, kde ANO zabodovalo, jsou Chebsko, Karlovarsko a okolí Plzně. Na Moravě jsou to pouze lokality kolem Olomouce a na Valašsku. Malou podporu taky vyznačuje Znojemsko. Ve Slezsku zas okolí Milostovic, ve středu Moravskoslezského kraje.

Obrázek č. 17: Prostorová autokorelace volební podpory ANO v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování v programu GeoDA, dle dat Českého statistického úřadu 2013

Slabou podporou měla strana ANO převážně v jižní půlce České republiky. Nejvíce to bylo patrné v kraji Vysočina, kde v jeho východní části přechází do Jihomoravského kraje v jeho severní části. Odtud se táhne po hranici s Olomouckým krajem až jižní části Zlínského kraje. Významná oblast s nízkou podporou se také nachází v Jihočeském kraji, konkrétně v okolí Jindřichova Hradce, Tábora a na Prachaticku. Dalšími lokalitami jsou Domažlicko a Tachovsko v Plzeňském kraji a Rakovnicko ve Středočeském kraji. Ve Slezsku jsou to zas oblasti okolo Třince a Krnova.

V kategorii nízká – vysoká stojí za zmínku město Plzeň, které má samo o sobě podporu pro ANO nízkou, ale v sousedících obcích je tato podpora vysoká. Lokality s větším počtem obcí se nacházejí nejvíce v severních Čechách na hranici mezi silnou podporou a obcemi s nesignifikantními hodnotami.

V kvadrantu Moranova indexu vysoká – nízká se nachází obce s vysokou podporou, které jsou v blízkosti s podporou nízkou. Leží v přechodové fázi mezi podporou nízkou a obcemi s nesignifikantními hodnotami. V případě u volební podpory pro ANO v roce 2013 se vyskytují např. na Tachovsku nebo Domažlicku.

5.5 Shrnutí kapitoly

V roce 2013 byla podpora ODS výrazně nižší, v republikovém průměru o cca 13 procentních bodů. I tak se nechají nalézt oblasti s vysokou volební podporou úměrnou k výsledkům daného roku. Je to oblast Prahy a její suburbánní zázemí s menším cípem, který zasahuje do Libereckého kraje. Dále se vysokou podporou značí takřka celý Plzeňský kraj. Menší lokality nalezneme i na Táborsku, Českobudějovicku nebo na Valašsku. Vysokou podporu lze vysledovat i v úzkém okolí Brna.

ANO si v těchto volbách vydobyla vysokou podporu zejména v severních Čechách. Ať už se jedná o lokality v Karlovarském, Ústeckém nebo Libereckém kraji. Další významné oblasti se nachází ve Středočeském, Královehradeckém nebo Pardubickém kraji. Větší region se nachází také v Olomouckém kraji a na Valašsku.

6 Časoprostorová autokorelace ODS a ANO

Časoprostorová autokorelace byla vytvořena pomocí programu GeoDA, který pracuje na základě Moranova I kritéria. Porovnávány jsou zde dva výsledky volební podpory pro každou jednotlivou obec, tyto porovnané výsledky jsou z jiného roku. Základním srovnávacím výsledkem jsou volby do poslanecké sněmovny v roce 2010 pro stranu ODS. Díky této metodě LISTA se mi zobrazí lokality, ve kterých si ODS udržela silnou volební podporu i po svém propadu v roce 2013 nebo ve kterých oblastech došlo k nahrazení strany ODS, i když zde měla silnou volební podporu, silnou volební podporou nové strany ANO. Zkoumám zde také regiony, kde nová strana ANO získala silnou podporu, ačkoliv zde strana ODS silnou podporou nedisponovala.

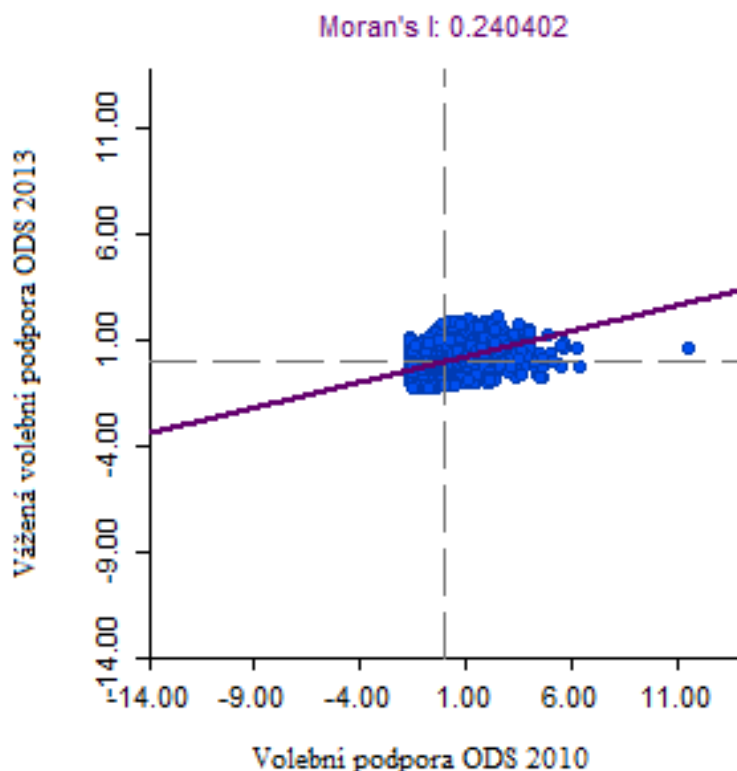
U prostorové autokorelace je zajímavější sledovat kvadranty vysoká – vysoká a nízká – nízká, kde se zobrazují lokality, které se těší silné nebo slabé podpoře. V časoprostorové analýze jsou to kvadranty I. a IV. V kvadrantu hot spots se nacházejí oblasti s volebními výsledky, které mají vysoké relativní hodnoty pro obě strany ve zkoumaných letech. Dá se tedy říct, že v těchto oblastech si strany připsaly podobné výsledky v obou zkoumaných letech a hlasy voličů se rozštěpily mezi obě strany. V kvadrantu IV. tedy vysoká – nízká, může nová strana mobilizovat voliče strany staré. Interpretaci časoprostorové autokorelace jsem převzal od autorů Shin a Agnew (Shin a Agnew 2007)

6.1 Časoprostorová autokorelace ODS 2010 – ODS 2013

Tato podkapitola se zabývá porovnáváním výsledků volební podpory ODS v letech 2010 a 2013. Zaměříme se zde především na lokality, ve kterých si ODS volební podporu udržela, tedy kvadrant I a na oblasti, kde oproti roku 2010 podporu získala, tedy kvadrant IV. Pro úplné lokalizování ohnisek silné podpory ODS v obou letech využijeme i srovnání časoprostorové analýzy rozdílů absolutních hodnot procentuálních bodů volební podpory ODS v letech 2010 a 2013.

Moranův index časoprostorové závislosti má hodnotu 0,24, jedná se tak o slabou míru prostorové závislosti viz (obrázek 18). Jak je vidět program porovnává hodnoty volební podpory ODS v roce 2010 a vážené volební podpory ODS v roce 2013.

Obrázek č. 18: Moranův index pro časoprostorovou autokorelaci volební podpory ODS v letech 2010 a 2013

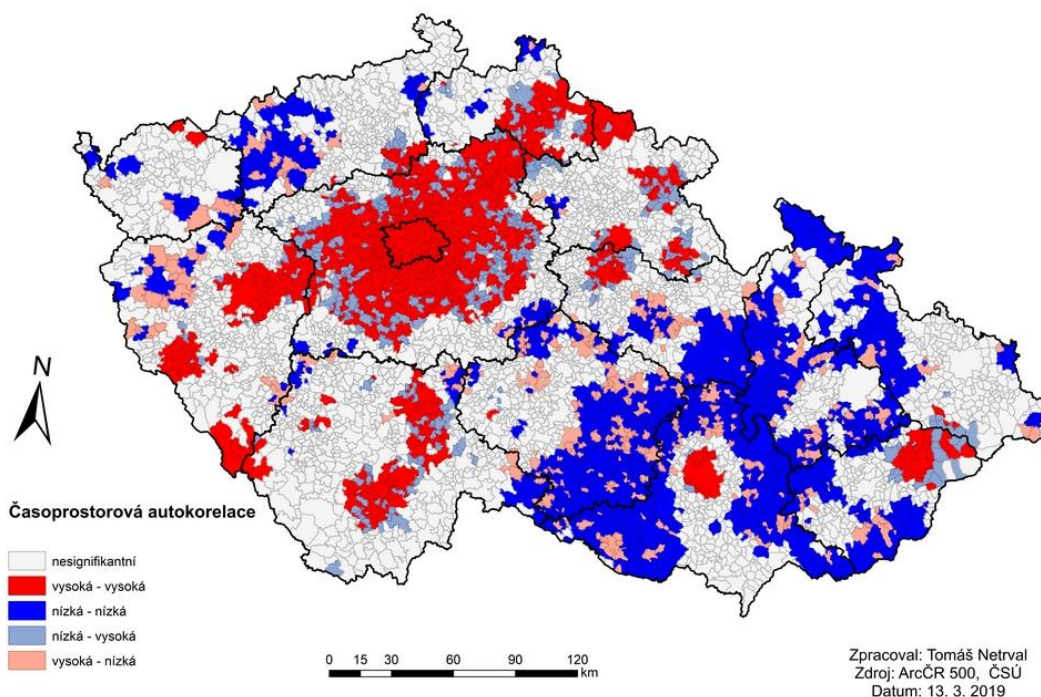

Zdroj: Výpočet v programu GeoDa, dle dat Českého statistického úřadu, 2013

V obrázku č. 19, který zobrazuje časoprostorovou autokorelaci se nachází 2902 obcí, které nejsou spolu časoprostorově závislé. V kvadrantu I. Moranova indexu se nachází 1098 obcí. Třetímu kvadrantu náleží 1431 obcí. Ve druhém kvadrantu bylo 485 obcí a ve čtvrtém kvadrantu bylo 389 obcí.

Volební podporu si ODS udržela v celé Praze a v blízkém suburbánním zázemí Prahy. S přibývajícím vzdáleností od Prahy se občasně nacházejí obce, kde podpora mezi roky i klesala. Z oblastí Středočeského kraje vystupují dva cípy silné volební podpory. Jeden do Libereckého kraje, převážně na Jablonecko, druhý cíp vystupuje do Plzeňského kraje v oblasti města Plzně a Rokycanska. Oddělenou lokalitou je Domažlicko. Oblasti s vysokou úrovní volební podpory se nachází také na Táborsku, Jindřichohradecku, Valašsku a Trutnovsku. Dalšími lokalitami jsou velká města a jejich blízké okolí jako jsou Brno, Hradce Králové, Pardubice a České Budějovice. Ve všech těchto lokalitách však došlo k propadu volební podpory ODS mezi roky 2010 a 2013.

Obrázek č. 19: Časoprostorová autokorelace volební podpory ODS v letech 2010 a 2013

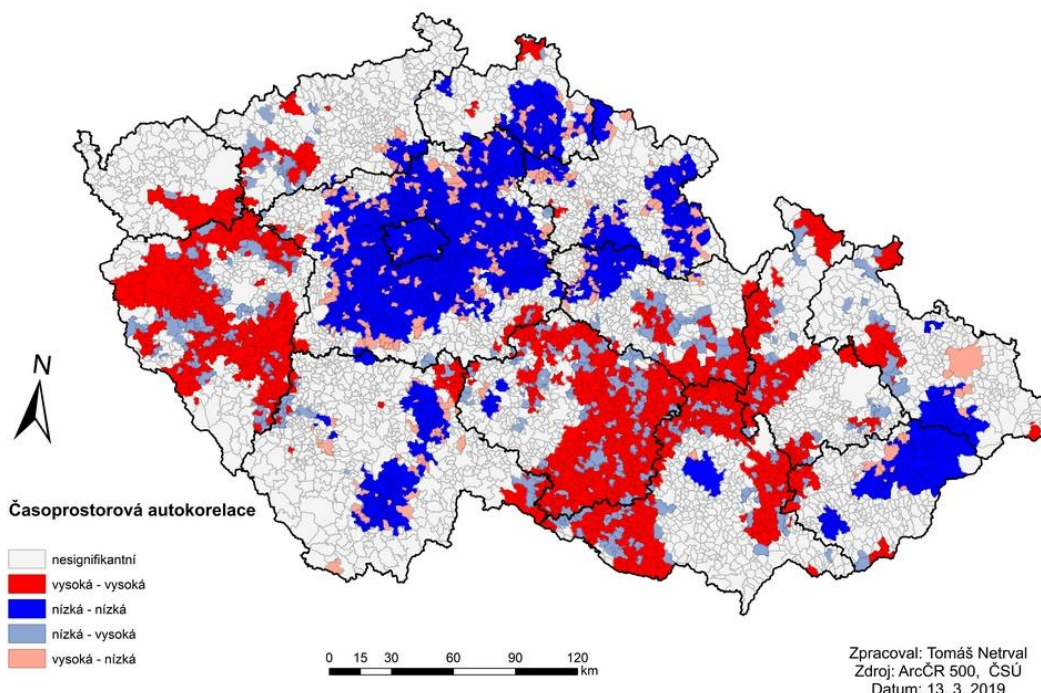

Zdroj: Vlastní zpracování v programu GeoDa, dle dat Českého statistického úřadu, 2013

Je důležité říct, že časoprostorová autokorelace pracuje s relativními daty pro daný rok. Tudiž definování oblastí vysoké podpory ODS mezi roky 2010 a 2013 je vztaženo ke zcela odlišným průměrům, a proto se musíme podívat na obrázek č. 20, který zobrazuje prostorovou míru shlukování rozdílů absolutních hodnot procentuálních bodů volební podpory mezi volbami v roce 2010 a 2013. Zjednodušeně řečeno rozdíl mezi volební podporou ODS v roce 2010 a volební podporou ODS v roce 2013.

Z těchto dvou obrázků vyplývá, že si ODS podporu udržela ve výše zmíněných oblastech, ačkoliv v nich mezi roky výrazně ztratila v procentuálních bodech volební podpory (znázorněno sytě modrou barvou na obrázku číslo 20). Vysoká volební podpora se udržela i v horských turistických oblastech s výskytem městského obyvatelstva.

Obrázek č. 20: Časoprostorová analýza rozdílu volební podpory ODS v letech 2010 a 2013

Zdroj: Vlastní zpracování v programu GeoDa, dle dat Českého statistického úřadu, 2013

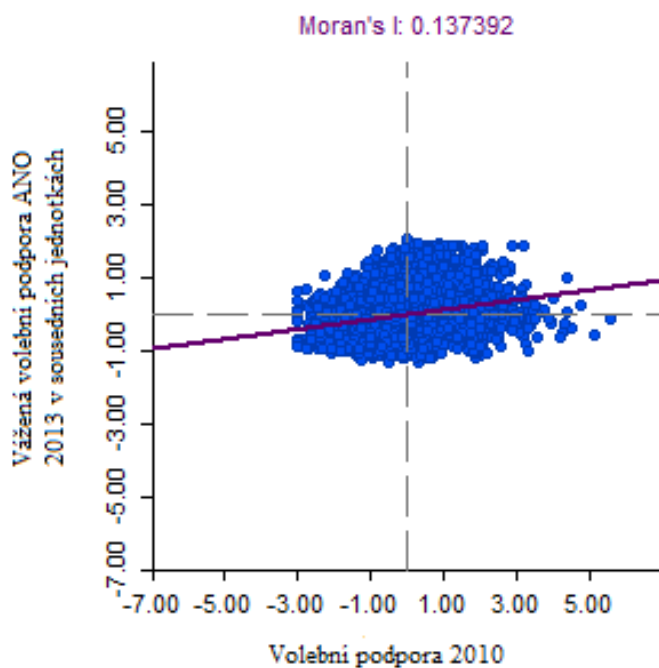
Oblasti z IV. kvadrantu kde podpora v roce 2013 stoupla, se nacházejí v menších střediscích. Jedná spíše o jednotlivé obce než vyloženě větší oblasti. Ale i ty můžeme najít například na Tachovsku, Znojemsku, Havlíčkobrodsku nebo u Vysokého Mýta na Pardubicku. Nejvíce obcí se nachází v blízkosti oblastí s nízkou podporou typické pro Moravu a kraj Vysočina. Menší výskyt těchto oblastí se nachází i v Ústeckém a Karlovarském kraji viz obrázek č. 19. V těchto oblastech ODS voliče zaujmula více než v předcházejícím roce a strana by zde mohla do budoucna mobilizovat síly na větší územní podporu. Jedná se o 3. typ nahrazování stran (i když se jedná o stejnou stranu) teorie Shina a Agnew (Shin a Agnew 2002).

6.2 Časoprostorová autokorelace ODS 2010 – ANO 2013

Tato podkapitola se zaměřuje na oblasti, kde strana ANO v roce 2013 získala silnou podporu, ačkoliv i zde měla i ODS v roce 2010 vysokou podporu. Jedná se tedy o nahrazování staré strany (ODS) stranou novou (ANO). Tato část práce bude stěžejní k vyvrácení, nebo k potvrzení hlavní hypotézy této bakalářské práce. Zjištění z předchozích částí práce jsou zároveň důležité pro pochopení celkového vzorce nahrazení ODS za ANO v částech teritoria.

Pro výzkum oblastí nás opět budou zajímat především I. a IV. kvadrant Moranova indexu, který má hodnotu 0,13 pro časoprostorovou autokorelaci výsledku volebních podpor pro strany ODS 2010 a ANO 2013 viz obrázek 21. Tato míra značí prostorovou závislost, ale velmi slabou.

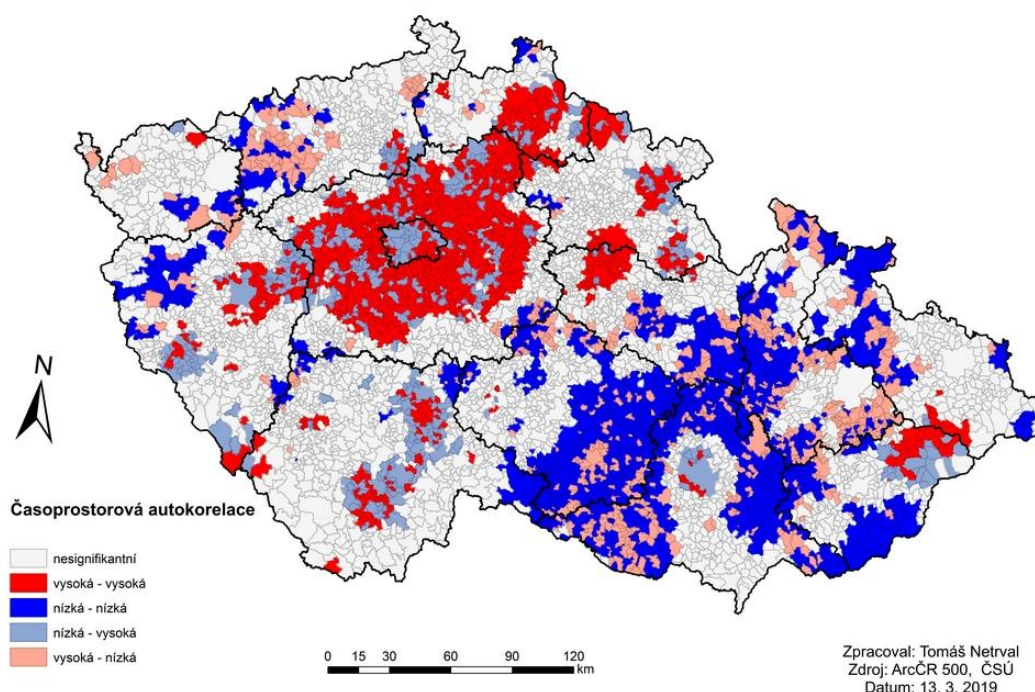
Obrázek č. 21: Moranův index pro časoprostorovou autokorelaci volební podpory ODS v roce 2010 a ANO 2013

Zdroj: Výpočet v programu GeoDa, dle dat Českého statistického úřadu, 2013

V obrázku č. 22 se nachází 2903 obcí, které spadají do kategorie nesignifikantních. Do I. kvadrantu náleží 1036 obcí. Ve II. kvadrantu je 546 obcí. Ve III. kvadrantu se nachází 1188 obcí. A do posledního IV. kvadrantu náleží 632 obcí.

Obrázek č. 22: Časoprostorová autokorelace volební podpory ODS v roce 2010 a ANO v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle GeoDA, dle dat Českého statistického úřadu, 2013

V oblastech, které jsou na tomto obrázku znázorněné tmavě červeně, došlo k nahrazování staré strany za stranu novou. Podle teorie Shin a Agnew (2002) se v těchto oblastech nachází vysoká podpora nové strany ANO v sousedství obcí kde, byla vysoká podpora strany staré, tedy ODS. Zjednodušeně řečeno, obě dvě strany jsou vyhodnoceny tak, že zde mají vysokou podporu. Abychom mohli definovat a lokalizovat oblasti, ve kterých došlo k nahrazení, musíme oblasti porovnat s obrázkem č. 20 pro srovnání časoprostorové analýzy rozdílu absolutních hodnot procentuálních bodů volební podpory ODS v letech 2010 a 2013, jako tomu bylo v kapitole 6. 1.

Největší oblast se nachází ve Středočeském kraji v okolí kraje Praha. V městských částech Prahy najdeme, části s podporou pro obě strany, ale větší území je vyplněno barvou světle modrou, což znamená, že zde byla podpora nové strany relativně nízká

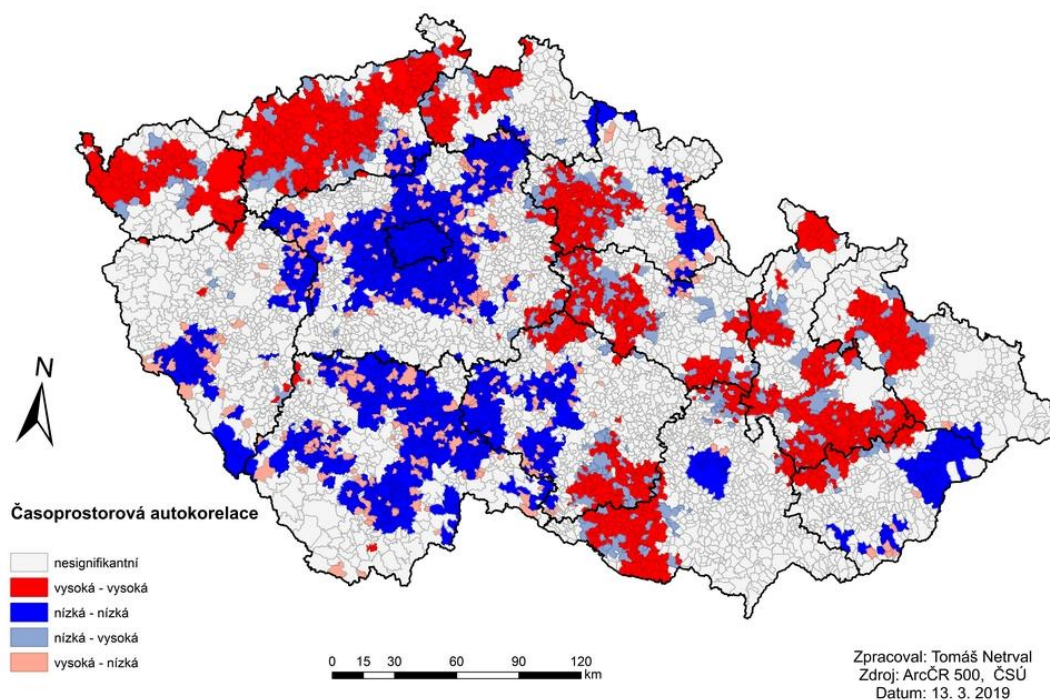
oproti straně staré. Tyto oblasti se nacházejí nejen po celém Středočeském kraji, ale i v dalších oblastech znázorněných tmavě červenou barvou, a narušují tak celistvost oblasti s vysokou podporou obou stran. Ze Středočeského kraje navazuje oblast v Libereckém kraji. Další oblasti se nacházejí na Valašsku, Táborsku, Náchodsku a v oblasti města Rychnov nad Kněžnou. Další lokality se nacházejí v blízkosti velkých měst Plzně mimo města Plzně jako takové, Hradce Králové, Pardubic nebo Českých Budějovic. Vysoká podpora byla také v horských turistických lokalitách Krkonoš, Šumavy anebo Krušných hor.

Tyto vyjmenované oblasti srovnáme s obrázkem rozdílu procentuálních bodů volební podpory ODS v roce 2010 a 2013 (Obrázek č. 20). Tak dospějeme k závěru, že v těchto oblastech sice v roce 2013 obě strany dosáhly relativně vysoké podpory, ale nachází se zároveň v oblastech, kde strana ODS zažila největší propad ve volební podpoře mezi zkoumanými lety. Z tohoto důvodu o těchto oblastech můžeme hovořit jako o území, kde ANO v roce 2013 nahradilo stranu ODS, která zde v roce 2010 měla vysokou volební podporu. Podle teorie, se kterou pracuji, by se tato situace dala zařadit do 1. typu nahrazování stran, a to, že nová strana, v mém případě ANO, převzala velký podíl volebních hlasů strany staré (ODS).

V čtvrtém kvadrantu obrázku č. 22 jsou znázorněny obce, ve kterých získalo ANO vysokou volební podporu, ale podpora strany ODS zde nebyla vysoká. Jedná se, podobně jako u časoprostorové analýzy mezi volební podporou ODS v letech 2010 a 2013, o třetí typ nahrazení strany. Nová strana v těchto územích může mobilizovat voliče, vytváří se zde potenciál, pro vyvinutí oblasti se silnou podporou pro stranu ANO. Jedná se o oblasti Mostecko – Chomutovské pánve a Děčínsko v severních Čechách. Třebíčska a Chotěboříčka na Vysočině. Znojemska, Hodonínska a v okolí Ivančic v Jihomoravském kraji. Dále také v Jeseníkách, na Šumpersku a Přerovsku v Olomouckém kraji a ve střední části kraje Moravskoslezského.

Z obrázku č. 23, který zobrazuje rozdíl volební podpory v procentuálních bodech mezi ODS v roce 2010 a ANO v roce 2013 můžeme určit lokality, kde ANO měla silnou podporu, avšak ODS ji zde měla slabou. Jedná se tedy o území, kde ANO převzalo část volební podpory jiným stranám, které se v roce 2010 dostaly do parlamentu České republiky.

Obrázek č. 23: Časoprostorová analýza rozdílu volební podpory ODS v roce 2010 a ANO v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování v programu GeoDa, dle dat Českého statistického úřadu, 2013

Tyto lokality jsou znázorněné tmavě červenou barvou, která zaobírá takřka celý Ústecký kraj s přesahem do Libereckého kraje a většinu Karlovarského kraje. Dalšími velkými ohnisky jsou oblasti jihozápadní části Královehradeckého kraje, severozápadní část Pardubického kraje, západní část Jihomoravského kraje s přesahem do kraje Vysočina. Jižní část Olomouckého kraje a centrální část Moravskoslezského kraje. Menší oblasti se nacházejí také na Šumpersku, Jesenicku nebo na Svitavsku. Některé tyto lokality, jako je území okolo Pardubic, Hradce Králové nebo Liberce, se opakují, a to znamená, že zde ANO nahradila nejen stranu ODS, ale i jiné politické subjekty z předchozích voleb.

6.3 Shrnutí kapitoly

V této kapitole se zabývám časoprostorovou analýzou volebních výsledků, která mi slouží k interpretaci oblastí, kde si ODS udržela silnou volební podporu nebo naopak byla nahrazena stranou novou a tudíž stranou ANO. K závěrům jsem došel nejen pomocí map časoprostorové analýzy ODS – ODS, ODS - ANO, ale také pomocí map časoprostorové analýzy rozdílu absolutních hodnot procentuálních bodů volební podpory ODS v letech 2010 a 2013, která mi zobrazila lokality, ve kterých byl největší propad procentuálních bodů.

Po srovnání map mohu tvrdit, že si ODS udržela silnou volební podporu, i přes relativní pokles mezi roky 2010 a 2013 v oblastech Prahy a jejího suburbánního zázemí, s dvěma vystupujícími pruhy do Plzeňského a Libereckého kraje. Dále pak ve městech Brno, Pardubice, Hradec Králové nebo České Budějovice. Dalšími lokalitami jsou Domažlicko, Tábořsko nebo Valašsko.

K prvnímu typu nahrazení silné podpory ODS silnou podporou ANO došlo v podobných lokalitách, jako si silnou podporu ODS udržela. I tak se jedná o převzetí velké části hlasů od staré strany k nové. Jedná se především o obce ve Středočeském kraji s cípem, který zasahuje do kraje Libereckého. Další oblasti se nacházejí v okolí Pardubic a Hradce Králové, na Trutnovsku nebo Valašsku.

Dále jsme zde i definovali oblasti, kde ANO získalo velkou podporu, avšak ODS zde v minulých volbách nikterak nebodovala. Z toho se dá usoudit, že ANO zde získalo volební hlasy na úkor jiné politické strany. Jedná se o oblasti převážně severních Čech, Znojemska nebo Olomoucka.

Závěr

V této bakalářské práci jsem zaměřoval na prostorovou diferenciaci volební podpory strany ODS v roce 2010 a 2013 a strany ANO v roce 2013. Pomocí prostorové autokorelace jsem vytvořil mapy znázorňující obce, které mají výsledky volební podpory prostorově závislé na sousedních obcích. Pomocí časoprostorové autokorelace lze vyzkoumat oblasti, ve kterých nahrazovala nová strana stranu starou. Lze tak vysledovat změnu v čase a prostoru mezi zkoumanými stranami, ať už se jedná o porovnání ODS a ODS, nebo ODS a ANO ve zkoumaných letech. V závěrečném shrnutí jsem se pomocí syntézy jednotlivých výzkumných otázek dopracoval k rozhodnutí k potvrzení nebo vyvrácení hypotézy této bakalářské práce, která zní: Volební podpora pro ANO v roce 2013 nahradila volební podporu pro ODS z roku 2010, a to především v oblastech, kde měla ODS v roce 2010 prostorové jádro podpory.

Výzkumná otázka 1 se zabývala rozložením volební podpory ODS v roce 2010. Jádro volební podpory ODS se v tomto roce vyskytovalo v městských částech Prahy. Bez okrajových částí a pár výjimek se vysoká podpora soustřeďovala prakticky v celém Středočeském kraji. Další velké oblasti se nacházeli v okolí velkých měst jako Brno, Hradec Králové, Pardubice, Liberec nebo České Budějovice. Menšími ložisky jsou oblasti Trutnovska, Rokycanska, Domažlicka, Táborska nebo Valašska. Vysoká podpora je i v turistických horských centrech. Nízkou podporu mají oblasti převážně na Moravě a v severní části Slezska. Další menšími celky jsou Tachovsko, Karlovarsko nebo okolí měst Mostu a Chomutova.

Výzkumná otázka 2 sledovala diferenciaci volební podpory ODS v roce 2013. Vysokou podporu si ODS udržela ve všech městských částech Prahy, ovšem okruh vysoké podpory okolo Prahy, ve Středočeském kraji, se oproti roku 2010 výrazně zmenšil. Naopak podpora v Plzeňském kraji se rozrostla prakticky po celém kraji vyjma okolí Tachovska. Vysokou podporu si udrželi okolí měst Brna, Liberce nebo Českých Budějovic. Výrazně se zmenšila podpora v oblasti Trutnovska nebo Valašska odkud pocházel bývalý předseda ODS Petr Nečas. Nízká podpora v roce 2013 se prakticky neměnila. Oblastmi s nízkou podporou jsou stále oblasti po celé Moravě a v severním Slezsku nebo na Chomutovsku a Mostecku. Novými oblastmi s nízkou podporou jsou Ašsko a Děčínsko. Naopak se podpora zvýšila na Tachovsku a Karlovarsku.

Výzkumná otázka 3 se zabývala rozložením volební podpory, kterou získala strana ANO v roce 2013. Jádra vysoké podpory si ANO vytvořila převážně v severní polovině České republiky. Největší oblast se nachází v Pardubickém a Královehradeckém kraji, ze kterého podpora přechází do Libereckého a Středočeského kraje. Velké oblasti se nachází také v Ústeckém a Karlovarském kraji. Další ložiska se nachází na Olomoucku, Vsetínsku nebo v okolí Milostovic v Moravskoslezském kraji. Nízkou podporu získala ANO v roce 2013 převážně na Vysočině, v severovýchodní části Jihočeského a Jihomoravského, ze kterého se táhne pruh až do kraje Zlínského. Dalšími oblastmi jsou Tachovsko, Domažlicko nebo Prachaticko.

V těchto třech otázkách byla zodpovězena diferenciací jednotlivých volebních podpor pro obě strany. Jednalo se o zjištění, kde si strany v příslušných volbách získali hlasy voličů a naopak, kde byla strana nepopulární. Definování, kde strana byla silná nebo slabá, probíhalo na základě prostorové analýzy programu GeoDA, která vyhodnocovala volební procentní výsledky volební podpory, které strany v jednotlivých obcích získaly.

Výzkumná otázka č. 4. Tato otázka definovala oblasti, kde si ODS udržela mezi roky 2010 a 2013 silnou volební podporu, Pomocí časoprostorové analýzy procentuální volebních výsledků volební podpory ODS v roce 2010 a v roce 2013 byla vytvořena mapa, která tyto oblasti zobrazovala. K úplné interpretaci bylo však nutné vytvořit další mapu, která zobrazovala procentuální rozdíl volební podpory mezi roky 2010 a 2013. K definování oblastí, které si podporu udržely, bylo nutné srovnat obě vytvořené mapy. Oblastmi, které si udrželi silnou volební podporu mezi volbami v letech 2010 a 2013 se nachází ve všech městských částech Prahy a suburbánním zázemí Prahy ve Středočeském kraji. Z něj vychází jeden cíp do Plzeňského kraje a druhý do Libereckého kraje. Dalšími oblastmi jsou okolí velkých měst Brna, Hradce Králové, Pardubic nebo Českých Budějovic. Další větší lokality jsou na Domažlicku, Tábořsku Vsetínsku nebo Trutnovsku. Ze srovnání obou map můžeme tvrdit, že si zde ODS udržela volební podporu, ačkoliv zde nastal pokles procentuálních bodů volební podpory mezi roky. Dále mohu tvrdit, že v oblasti Plzeňska dokonce volební podpora mezi roky vzrostla. Mohlo to být dáno tím, že zde kandidoval za ODS Jiří Pospíšil, který byl v Plzeňském kraji populární.

Výzkumná otázka 5 zkoumala podobně jako v předchozích otázkách časoprostorovou analýzu, s tím rozdílem, že časoprostorová autokorelace probíhala

s procentuálními výsledky volební podpory strany ODS v roce 2010 a strany ANO v roce 2013. Opět bylo nutné srovnání s mapou procentuálního rozdílu volební podpory ODS v letech 2010 a 2013. Tato otázka se nejvíce dotýká navržené hypotézy této bakalářské práce a teorie, se kterou pracuji.

Oblasti, ve kterých došlo k nahrazení silné volební podpory ODS, silnou volební podporou ANO, se nacházejí převážně ve Středočeském kraji. Jedná se tak o suburbánní zázemí města Prahy, ve které však ANO nedominovalo, vyjma některých východních městských částí. Silnou podporu dále získala v Libereckém kraji a blízkém okolí města Plzně. Dalšími lokalitami jsou obce nacházející se v Královohradeckém kraji, a to zejména v okolí Hradce Králové, Náchoda a Rychnova nad Kněžnou. Menší shluk obcí, které získali silnou podporu, můžeme najít také na Táborsku, Českobudějovicku nebo Valašsku. Tato otázka se týká prvního typu nahrazování stran. Tedy o přímou náhradu nebo rozdělení volebních hlasů mezi novou a starou stranu.

Výzkumná otázka 6 sleduje oblasti, které jsou velmi specifické. ANO zde sice převzalo hlasy a získalo silnou podporu, ale nebyly to hlasy a volební podpora strany ODS, ale jiných politických subjektů. Jedná se o oblasti převážně severních Čech, jako jsou Chebsko, Karlovarsko, prakticky celý Ústecký kraj nebo Českolipsko. Dalšími lokalitami jsou západní části Pardubického, Královohradeckého a Jihomoravského kraje s přesahem do kraje Vysočina. Dále se jedná o lokality v Olomouckém kraji a také v oblasti kolem Milostovic v Moravskoslezském kraji.

K zodpovězení **hypotézy** mi poslouží poznatky nejen z výzkumných otázek bakalářské práce, ale také jednotlivá shrnutí kapitol, kterých se tato hypotéza týká. Dále bych chtěl zauvažovat nad teorií nahrazování stran od autorů Shina a Agnewa (2002, 2007).

Po vyzkoumání a zodpovězení výzkumných otázek mohu tvrdit, že prostorové jádro podpory ODS se nachází v centrálních oblastech České republiky, a to zejména v Praze a ve Středočeském kraji, s přesahem do Libereckého a Plzeňského kraje. Dalšími jádry podpory jsou velká města a jejich blízké okolí. Zatímco ANO si své jádro vytvořila na severu Čech, v Královohradeckém a Pardubickém kraji. Ve Středočeském její podpora není tak dominantní. Ovšem z hlediska časoprostorových změn lze vysledovat, že strana ANO převzala určitý podíl volební podpory straně ODS a v těchto lokalitách se stala také stranou, kde si vybuodovala silnou voličskou základnu. Tento způsob nahrazení politické

strany v prostoru popisují autoři Shin a Agnew (2002,2007) ve své teorii jako první typ nahrazení. Jedná se o přímou náhradu strany nebo rozdělení volebních hlasů mezi novou stranu (ANO) a starou stranu (ODS).

Na základě informací získané v bakalářské práci jsem se rozhodl pro částečné potvrzení hypotézy. ANO ve volbách v roce 2013 převzala podíl voličské základny od strany ODS, a to v oblastech, kde byla silná ODS v předchozích letech. Tím došlo k nahrazení politické strany prvním typem nahrazení, tedy zejména rozdělení hlasů mezi stranu starou i novou. Toto tvrzení lze podpořit vyjádřením Moranova indexu, který má hodnotu 0,13 pro časoprostorovou analýzu mezi volební podporou ODS v roce 2010 a ANO v roce 2013. Tím pádem nám dokazuje určitou pozitivní časoprostorovou závislost volební podpory mezi obcemi. Tato hypotéza se však nedá 100% potvrdit, protože nemůžeme říct, že ANO nahradilo ODS jen v její jádrové oblasti, ale také v dalších oblastech, kde ODS neměla silnou podporu, nebo zde strana ANO převzala hlasy voličů jiné strany. ANO disponuje i několika dalšími oblastmi, které lze považovat za silné. Nicméně z výsledků je zřejmé, že v oblasti se silnou volební podporou ODS se straně ANO zadařilo a převzalo zde její hlasy.

Tato práce představila výzkumný rámec, který může posloužit jako odrazový můstek pro ověření a další rozpracování zjištěných výsledků např. jestli strana ANO získala více hlasů voličů ODS, nebo od ostatních stran nebo bývalých nevoličů. Další výzkum se může zabírat slabou podporou ODS v roce 2010. Zkoumat jestli neexistuje časoprostorová závislost např. mezi slabou volební podporou ODS a silnou volební podporou ANO nebo slabou volební podporou ODS a slabou volební podporou ANO.

Zdroje

- ANSELIN, Luc. Local indicators of spatial association – LISA. *Geographical Analysis*. 1995, **27**(2), s. 93 – 115.
- BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ŠIMON, Martin. Existují prostorové kontextové vlivy na volební chování i v relativně nacionalizovaném stranickém systému? Příklad Česka. *Geografie*. 2014, **119**(3), s. 240-258, ISSN 1212-0014.
- BOČEK, Jan, CIBULKA, Jan. Existují Sudety? Hranice jsou zřetelné i sedmdesát let po vysídlení Němců. *Český rozhlas*. [online]. Praha: Český rozhlas, 2016. Aktualizace 10. 6. 2016 [cit. 13.3.2019]. Dostupné z: <https://interaktivni.rozhlas.cz/sudety/>
- KOUBA, Karel. Prostorová analýza českého stranického systému. Institucionalizace a prostorové režimy. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. 2007, **43**(5), s. 1017 – 1037.
- SHIN, Michael E., AGNEW, John. The geography of party replacement in Itali 1987-1996. *Political Geograph*. Los Angeles: University of California at Los Angeles, Department of Geography, 2002, **21**, s. 221-242.
- SHIN, Michael E., AGNEW, John. The geographical dynamics of Italian electoral chance, 1987-2001. Electoral Studies. *Political Geograph*. Los Angeles: University of California at Los Angeles, Department of Geography, 2007, **26**, s. 287-302.
- SPURNÁ, Pavlína. Prostorová autokorelace – všudypřítomný jev při analýze prostorových dat?. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. 2008 **44**(4), s. 767 – 788.
- ŠIMON, Martin. Measuring phantom borders: the case of Czech/Czechoslovakian electoral geography. *Erdkunde*. 2015 **69**(2), s. 139 – 150

Elektornické zdroje

ArcČR 500. *ARCDATA PRAHA*. [online]. Praha: ARCDATA PRAHA, s. r. o, Zeměměřičský úřad, Český statistický úřad, 2016. [cit. 13. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-500>

Český statistický úřad.[online]. Praha: Malý lexikon obcí ČR, 2010 Aktualizace 15. 12. 2010 [cit. 5. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/25385875/12954325+130210003.pdf/92137892-a398-4d7a-bb05-a2d1d464a035?version=1.0>

Český statistický úřad.[online]. Praha: Malý lexikon obcí ČR, 2013 Aktualizace 16. 12. 2013 [cit. 5. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2013-nl6r6nhlpw>

MASARYKOVA UNIVERZITA. *Maths & Stats Support Centre*. [online]. Brno: 2016. [cit. 5. 4. 2019]. Dostupné z: <http://mathstat.econ.muni.cz/>

ODS: Historie ODS [online]. Praha: 2019 [cit. 5. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.ods.cz/o-nas/historie>

Otevřená data pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2010. *Český statistický úřad*. [online]. Praha: Český statistický úřad, 2010. Aktualizace 14. 2. 2018 [cit. 13. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.volby.cz/opensdata/ps2010/ps2010_opensdata.htm

Otevřená data pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2013. *Český statistický úřad*. [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013. Aktualizace 14. 2. 2018 [cit. 13.3.2019]. Dostupné z: https://volby.cz/opensdata/ps2013/ps2013_opensdata.htm

Volební systém ČR. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha: 2019 [cit. 5. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=181>

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Moranův diagram

Obrázek č. 2: Graf volební účasti do poslanecké sněmovny v roce 2010

Obrázek č. 3: Kartogram volební účasti do poslanecké sněmovny v roce 2010

Obrázek č. 4: Graf volební podpory do poslanecké sněmovny ODS v roce 2010

Obrázek č. 5: Výsledky volební podpory ODS do poslanecké sněmovny v roce 2010

Obrázek č. 6: Moranův index pro volební podporu ODS v roce 2010

Obrázek č. 7: Prostorová autokorelace volební podpory ODS v roce 2010

Obrázek č. 8: Graf volební účasti do poslanecké sněmovny v roce 2013

Obrázek č. 9: Kartogram volební účasti do poslanecké sněmovny v roce 2013

Obrázek č. 10: Graf volební podpory ODS do poslanecké sněmovny v roce 2013

Obrázek č. 11: Výsledky volební podpory ODS do poslanecké sněmovny v roce 2013

Obrázek č. 12: Moranův index volební podpory ODS v roce 2013

Obrázek č. 13: Prostorová autokorelace volební podpory ODS v roce 2013

Obrázek č. 14: Graf volební podpory ANO do poslanecké sněmovny v roce 2013

Obrázek č. 15: Výsledky volební podpory ANO do poslanecké sněmovny v roce 2013

Obrázek č. 16: Moranův index volební podpory pro ANO v roce 2013

Obrázek č. 17: Prostorová autokorelace volební podpory ANO v roce 2013

Obrázek č. 18: Moranův index pro časoprostorovou autokorelaci volební podpory ODS v letech 2010 a 2013

Obrázek č. 19: Časoprostorová autokorelace volební podpory ODS v letech 2010 a 2013

Obrázek č. 20: Časoprostorová analýza rozdílů volební podpory ODS v letech 2010 a 2013

Obrázek č. 21: Moranův index pro časoprostorovou autokorelaci volební podpory ODS v roce 2010 a ANO 2013

Obrázek č. 22: Časoprostorová autokorelace volební podpory ODS v roce 2010 a ANO v roce 2013

Obrázek č. 23: Časoprostorová analýza rozdílu volební podpory ODS v roce 2010 a ANO v roce 2013

Seznam použitých zkratek

ANO	Politické hnutí navazující na občanské sdružení Akce nespokojených občanů
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
ODS	Občanská demokratická strana
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
TOP 09	Politická strana, jejíž název vychází ze slov Tradice, Odpovědnost, Prosperita
SPOZ	Strana práv občanů Zemanovci
VV	Věci veřejné
LISA	Local Indicator of Spatial Association
LISTA	Local Indicator of Spatial-Temporal Association

Abstrakt

NETRVAL, Tomáš. *Prostorová diferenciacie volební podpory stran ODS a ANO 2011 v letech 2010 a 2013*. Plzeň, 2019. 57 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: Poslanecká sněmovna, volební podpora, ODS, ANO, prostorová diferenciacie, prostorová autokorelace, časoprostorová analýza

Tato bakalářské práce se zabývá prostorovou diferenciací volební podpory ODS v roce 2010 a ODS a ANO v roce 2013. Strany byly vybrány z důvodu porovnání tradiční politické strany a strany nově vzniklé, které se soustředí na podobný segment voličů. Práce zkoumá pomocí prostorové analýzy LISA oblasti shluků na základě volební podpory v jednotlivých obcích pro každou stranu. Časoprostorovou analýzou LISTA jsou identifikovány oblasti, ve kterých si strana udržela volební podporu, nebo byla nahrazena stranou novou, s tím, že bazální rok zkoumání je volební podpora ODS v roce 2010. V práci byla použita sekundární data Českého statistického úřadu a zkoumána byla na úrovni municipalit. Nejzásadnějším výsledkem práce bylo lokalizovat jednotlivé oblasti a určit jejich prostorovou závislost na volební podpoře vybrané strany. Výsledky dále porovnat z časoprostorového hlediska a definovat, ve kterých oblastech došlo k nahrazení stran.

Abstract

NETRVAL, Tomáš. *Spatial differentiation of electoral support for political parties ODS and ANO 2011 in 2010 and 2013*. Plzeň, 2019. 57 s. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics

Key words: Chamber of Deputies, electoral support, ODS, ANO, spatial differentiation, spatial autocorrelation, spatio-temporal analysis.

This bachelor thesis deals with the spatial differentiation of the ODS party electoral support in 2010 and the ODS and ANO parties' support in 2013. These parties were selected for the purpose of comparing the traditional political party with the newly formed party, which focus on a similar segment of voters. Using the LISA spatial analysis, the thesis examines the clusters of high and low electoral support for each party in individual municipalities. The space-time analysis of LISTA, in turn, identifies areas in which the party maintained electoral support and where it has been replaced by a new party, with the baseline year of examination being the ODS electoral support in 2010. The secondary statistical data from the Czech Statistical Office have been used to investigate the evidence at the municipal level. The most fundamental result of the work was to locate the individual areas and determine their spatial dependence on the electoral support of the selected party. Further compare the results from the space-time perspective and define in which areas the parties were replaced.

